

HIIUMAA TEATAJA

Sündisid uued vallakodanikud:

EGLE RÖBTŠENKO
TEODOR KÜTTIM
NORA ÕUNPUU
HOLGER NABBI
RAGNAR VOOLMA
EMMA GLORIA PULK
LISANDRA KANGOR
KARL-OSKAR AIASTE
ELLA FÜRSTENBERG
MATTIAS LAID
PAUL PUU
FREDI LEIS

Õnnitleme vanemaid!

Hiiumaa valla väljanne. Tasuta.

September 2018, nr 9

Mudilased valmistusid kooliks

Tänavu said suvistest laagritegevustest osa kõik Hiiumaal lasteaiast kooli suunduvad lapsed ja esmakordselt kohtusid sügisel kooli minevad lapsed laagri käigus ka üle Hiiumaa – liikluspäeval Kärldas. Teised laagripäevad olid lahendatud erinevalt.

Laagripäevade eesmärgiks on lapsi kooliks ette valmistada ning teha neid tuttavaks nii õpetajate kui uute kaaslastega. Emmaste lasteaia koolieelikute öölasteade toimus juba kolmandat korda ja seda peeti maikuus. Lastele panti tegevused kokku nende oma lasteaiaõpetajad ja õpetajaabi. Esmaabi koolituse tegi lastele perearst. Maastikumängus said lapsed teadmisi proovile panna avastusõppes läbitud teemadel. Lastega kohtus ka nende tulevane esimene õpetaja, kes tutvustas lastele, millega täita koolikott või ranits. Pika päeva lõpetas öökino: üheskoos vaadati saalis multifilme. Magati ühiselt madratsitel lasteaia saalis ja uni oli magus!

Augusti keskel Kärldas, Kõrgessaare ja Tõrvaninal toimunud koolieelikute laagris osales ligi

60 last, kes lähevad septembris esimesse klassi Hiiumaa eri koolidesse. Esimesel päeval said kõik Hiiumaa lapsed üheskoos osa liiklustegevustest. Kärldla põhikooli õuel toimunud töötubades kordasid koolieelikud, kuidas olla kooliteel tubli liikleja ning seejärel said lihvida jalgrattasõidu oskusi vigursõidurajal. Pärastlõunal harjutasid lapsed õpetajate ja politseinike valvsa pilgu all ülekäiguradade ületamist ja bussist väljumist. Päeva lõpetuseks vaatasid kõik liiklusteatrit etendust ja kohtusid vallavanem Reili Rannaga.

Neljapäeval jätkasid laagriga Kärldla, Kõrgessaare ja Pühalepa lapsed, kes veetsid päeva Kõrgessaare mõisapargis, kus lisaks käelisele tegevustele said osa ka muusikast ja vahetada mõtteid kiusamisest hoidumise teemal. Lõbusaid sportmänge aitasid sel korral läbi viia ka Suurbritannia sõdurid, kes olid Hiiumaal koos suursaadik Theresa Bubbeariga. Reedesel matka- ja seikluspäeval Tõrvaninal tegid lapsed väikse loodusmatka ning valmistusid tsirkuseetenduseks, mille said lõunaks saabunud vanematele ette kanda.

Koolieelikute laager on Kärldas ja hiljem Hiiu vallas toimunud üle kümne korra. Mõnetunniste

Lapsed õppisid laagripäevadel tsirkusetrikke. Foto: Liina Siniveer

laagripäevade järel ööbivad lapsed kodudes ja kohtuvad hommikuti. Laagris on lastega kaasas lasteaiaõpetajad ja uued klassijuhatajad, et üleminek kooli oleks sujuv. Tegevusi aitasid läbi viia politsei- ja piirivalveamet, päästeamet, maanteeamet ning keskkonnaameti töötajad, Hiiumaa noorsootöö keskuse noorsootöötajad, vabatahtlikud

ja valla lastekaitse spetsialistid. Samuti üle kümne korra on Käinas peetud koolieelikute suvelaagrit, mis toimus augusti lõpus Käina lasteaias. Lapsed kogunesid juba hommikul lasteaiada, kus neid ootasid kunstitegevused, pärastlõunal orienteerumine lasteaia õues ja sporditegevused toas. Enne õhtusööki tehti üheskoos küpsisetorti. Öhtul toimusid te-

gevused politsei juhendamisel ja disko, misjärel sättisid lapsed lasteaiada magamiskottidesse magama.

Hommikul õppisid lapsed tsirkusetrikke, et neid lõuna ajal lapsevanematele ja õpetajale esitada. Samal ajal õppisid lasteaiada kogunenud vanemad terapeut Merit Lage juhtimisel, kuidas last kooliaastatel toetada.

Arengustrateegia avalikustame septembris

Regulaarlennud Tallinnasse jätkuvad homsest

Veel täna on Kärldla lennuväli liiklusalala renoveerimiseks suletud, regulaarlennud Tallinnasse jätkuvad homsest.

Lisaks lennurajale uue asfaltbetoonkatte paigaldamisele luuakse tehniline valmisolek GNSS maandumissüsteemi kasutamiseks. Töid teostab AS YIT Eesti.

1. septembrist hakkab taas sõitma ka lennujaama buss, liin nr 200. Täpsem info busside sõiduplaanis kohta tööajal Kärldla bussijaamast tel 463 1188 või Hansa Bussiliinide Hiiumaa esindusest tel 452 8950.

Hiiumaa arengustrateegia 2035+ koostamine on jõudmas olulise vahepunktini. Kevade ja suve jooksul on seitse temarühma teinud intensiivset tööd saamaks muuhulgas sisendit valdkonna ekspertidelt arengustrateegia eesmärkide ja tegevuste kavandamisel.

Käimas on veel viimased täiendamised. Juba septembrikuu alguses, 7. septembril saadab vallavalitsus Hiiumaa valla arengustrateegia 2035+ projekti nii volikogu komisjonidele kui laiemale avalikkusele täiendamiseks ja kommenteerimiseks. Avalikustamise perioodil toimuvad kõigis osavaldades avalikud koosolekud arengustrateegia projekti tutvus-

Avalikud koosolekud

Kolmapäev, 12. september alates kl 17.30 – Kõrgessaare Vaba Aja Keskus

Neljapäev, 13. september alates kl 17.30 – Käina valla-maja saal

Reede, 14. september alates kl 17.30 – Emmaste noortekeskus

Esmaspäev, 17. september alates kl 17.30 – Hellamaa perekeskus

Teisipäev, 18. september alates kl 17.30 – Kärldla vallamaja volikogu saal

tamiseks ja tagasiside kogumiseks. Projekti saab ettepanekuid teha ka osavallakogude septembrikuu koosolekutel.

20. septembri volikogu istungil

Arengukava ja arengustrateegia – mis on mis?

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus sätestab, et vallal peab olema arengukava ja eelarvestrateegia, mis on aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Maakonnal aga peab olema arengustrateegia, mis on aluseks maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste ja koostööpartnerite poolt ühiselt maakonna arengu suunamisel, ühiselt tehtavate ja omavalitsusüksuste ülese mõjuga investeeringute kavandamisel, investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Kui maakonnas on ainult üks kohaliku omavalitsuse üksus, võib jätta maakonna arengustrateegia koostamata, kui kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava vastab maakonna arengustrateegiale esitatud nõuetele. Et Hiiu maakond ja Hiiumaa vald kattuvad territoriaalselt haldus- ja asustusüksusena, koostatakse Hiiu maakonna arengustrateegia, Hiiumaa valla arengukava ja eelarvestrateegia ühtse arengudokumendina.

toimub arengustrateegia esimene lugemine, misjärel saavad volikogu liikmed kahe nädala jooksul esitada muudatusettepanekuid, mille viimane tähtsus on 4. oktoober. 18. oktoobri volikogu

istungil toimub arengustrateegia teine lugemine.

Reili Rand

Hiiumaa vallavanem

Volikogu istungitelt

Volikogu plaaniväline istung toimus 23. juulil ja korraline istung 23. augustil.

Volikogu otsustas sõlmida hankelepingu elamuskeskuse Tuuletorn ehitamiseks maksumusega 2 785 497 eurot.

Volikogu saatis teisele lugemisele Hiiumaa valla 2018. aasta lisaeelarve, mille eesmärk on ühiselt korrastada kulude kajastamine eelarveridadel.

Volikogu võttis vastu Hiiumaa valla ametiasutuste hallatavate asutuste palgajuhendi, millega reguleeritakse Hiiumaa valla hallatava asutuse juhi ja töötaja palga ning hüvitise määramise ja maksmise korda. Palgajuhendiga tagatakse, et töötaja teab millistest osadest tema palk koosneb, milline on osade osakaal palgas ning kuidas ja mille alusel tema palk kujuneb.

Volikogu otsustas tunnistada osaliselt kehtetuks Kärdla linna Aia tn 7 kinnistu detailplaneeringu Aia tn 7 kinnistu osas ja ülejäänud osas jätta detailplaneering kehtima. Kinnistu omanik esitas vallavalitsusele avalduse, milles soovib detailplaneeringu osaliselt kehtetuks tunnistamist, põhjendades seda olemasoleva elamu laiendamise sooviga, mida kehtiv detailplaneering ei võimalda.

Volikogu otsustas 1 euro eest osta Sääre küla Mäe kinnistust 0,12 ha suuruse

maaüksuse, sest sellel asub valla teena määratud Sääre tee, mida vallavalitsus hooldab.

Volikogu otsustas võõrandada vee- ja kanalisatsioonirajatised ning valla munitsipaalomandis olevad kinnistud Emmaste, Ja-

usa ja Sõru külas AS-le Kärdla Veevärk.

Volikogu otsustas tasuta võõrandada Hindu külas asuvad vee- ja kanalisatsioonirajatised Sihtasutusele Hiiu Maakonna Hooldekeskus Tohvri.

Volikogu otsustas nõustuda mittetulundusühingu Hiiumaa Omavalitsuste Liit üldkoosoleku otsusega ja alustada HOLi lõpetamismenetlust, millega seose antakse vallale üle poebuss ja prügiveoleping.

Volikogu võttis teisel lugemisel vastu sotsiaalteenuse osutamise ja sotsiaaltoetuse maksmise korra, mis hakkab kehtima uuest aastast.

Volikogu võttis vastu Hiiumaa valla kaevetöö eeskirja, mis määrab kindlaks kaevetöö üldise korra valla avalikult kasutataval teel või tänaval ning munitsipaalmaal ja on kohustuslik täitmiseks kaevetöid tegevatele isikutele.

Volikogu võttis vastu haridusvaldkonna küsimuste lahendamise volituse, mille tulemusel jagati haridusvaldkonna korraldamist puudutavad otsused vallavolikogu ja vallavalitsuse vahel.

Volikogu võttis vastu otsuse, millega tunnistati kehtetuks määrused, mida enam vaja ei ole.

Volikogu järgmine korraline istung toimub 20. septembril Emmastes.

Vallavalitsuse istungitelt

Moodustati Hiiu maakonna liikluskomisjon: komisjoni esimees Hiiumaa vallavanem, komisjoni aseesimees maanteeameti lääne regiooni hooldevaldkonna juht, liikmed: maanteeameti Lääne regiooni peaspetsialist; maanteeameti ennetustöö osakonna ekspert, Emmaste osavalla vanem, Käina osavalla vanem, Kärdla osavalla vanem, Kõrgessaare osavalla vanem, Pühalepa osavalla vanem, päästeameti Lääne päästkeskuse päästepiirkonna juhataja ja Kärdla politseijaoskonna juht või politseijaoskonna piirkonnapolitseinik.

Moodustati osavaldade liikluskomisjon: komisjoni esimees Kärdla osavalla vanem, päästeameti esindaja, maanteeameti esindaja, politsei- ja piirivalveameti esindaja, ühistranspordispetsialist, valla teedel hooldust tegeva ettevõtte esindaja, liikluskorralduse spetsialist või õppesõidu õpetaja, teedeehitusettevõtte esindaja, vastavalt vajadusele osavalla vanem.

Otsustati hoolekoguga kooskõlastatult kinnitada laste arv Hiiu valla lasteaia rühmades 2018/2019 õppeaastaks: Kalda maja Kiisud (sõimerühm) 18 last; (lasteaiaühm) 20 last; Oravad (lasteaiaühm) 22 last; Pääsukesed (lasteaiaühm) 22 last; Lepatriinud (lasteaiaühm) 20 last ja Mõmmid (lasteaiaühm) 20 last. Vigri maja Konnakesed (liitühm) 20 last ja Kalakesed (lasteaiaühm) 20 last.

Otsustati sõlmida sidekanalisatsiooni kasutajaga kokkulepevalguskaabli mikrotorustiku magistraalvõrgu kasutamiseks ning kehtestada Käina alevikus Käina Vallavalitsuse rajatud sidekanalisatsiooni mikrotorustiku magistraalvõrgu kasutamiseks

liitumistasu 190 eurot.

Otsustati kinnitada Emmaste vaba aja keskuse personal alates 1. septembrist 2018: juhataja, noorsootöötaja, sporditöö koordinaator-noortejuht ja koristaja.

Otsustati kooskõlastada Emmaste põhikooli koosseis: direktor 1, õppealajuhataja 0,5; õpetaja 12,2; abiõpetaja 1; pikapäevarühma kasvataja 0,6; huvijuht 0,7; logopeed 0,3; sotsiaalpedagoog 1; kokk 1 ja koristaja 1 koht.

Hanked

Otsustati lükata tagasi kõik pakumused ja lõpetada hankemenetlus lihthankes „Kärdla linn Kalda tn 11 lasteaia rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine“ kuna kõigi pakumuste maksumused ületavad hankelepingu eeldatavat maksumust ning korraldada uus hange.

Otsustati korraldada lihthankemenetlusena hange „Käina tööstusala parkla ehitamine“. Hanke edukaks pakkumuseks tunnistati ASi Tariston esitatud

pakkumus maksumusega 35 554 eurot (lisandub käibemaks).

Otsustati korraldada lihthankemenetlusena hange „Mereküla tee rekonstrueerimise I etapp“. Hanke edukaks pakkumuseks tunnistati ASi Tariston esitatud pakkumus maksumusega 65 835 eurot.

Otsustati tunnistada hanke „Elamuskeskuse Tuuletorn ehitustööd“ edukaks pakkumuseks pakkuja aktsiaselts Eston Ehitus poolt esitatud pakkumus maksumusega 2 785 497 eurot (lisandub käibemaks).

Otsustati tunnistada edukaks riigihanke „Kärdla tänavate rekonstrueerimine 2018“ pakkumus.

Otsustati lükata tagasi kõik pakumused ja lõpetada hankemenetlus riigihanke „Orjaku kalasadama väikepaadisadam ja merepääste slipp“ 2. osa „Orjaku sadama merepäästeslipp“ suhtes, kuna kõigi pakumuste maksumused ületavad hankelepingu eeldatavat maksumust.

Investeeringud 2018. aastal

	2018. EELARVE	LISAEELARVE
Emmaste osavald	159 000 €	-296 €
Emmaste Põhikooli remont	36 000 €	-17 344 €
sh koolisöökla remont	26 000 €	-7 344 €
sh Emmaste kooli vertikaalplaneering	10 000 €	-10 000 €
Valla munitsipaal korteri remont	16 000 €	
Emmaste Ambulatooriumi küttekatla renoveerimine	6 000 €	
Valla teede parandamine	0 €	10 500 €
Valgu seltsimaja renoveerimine	23 000 €	
Tärkma biopuhasti	50 000 €	
Tänavavalgustus		9 204 €
Spordihoone renoveerimine		7 344 €
Tohvri hooldekodu eskiisprojekt		10 000 €
Mänguväljak (katuseraha)	8 000 €	
Kaasav eelarve	20 000 €	-20 000 €
Pühalepa osavald	335 892 €	-200 €
Palade Põhikooli hakkepuidu katel	179 500 €	-7 200 €
Majandusauto indik hind Peugeot Boxer Platform Double Cab 20% + aasta lõpp		7 000 €
Palade võimla avatäited ja turvauks	7 080 €	
Suuremõisa majadevaheline tänav	38 240 €	
Kergliiklustee Kärdla-Paluküla	47 100 €	
Palade Loodushariduskeskus (Soera maa-ala planeering)	13 800 €	
Tänavavalgustus (Kullipesa)	15 800 €	
Bussi kapitaliisingu sissemaks	10 132 €	
Palade Põhikooli hoone remont, motoring	6 960 €	
Naistelaiu sadamade projekteerimistööd	12 280 €	
Mänguväljak (katuseraha)	5 000 €	
Käina osavald	2 236 840 €	38 115 €
Elamuskeskuse Tuuletorn 2018	1 815 000 €	
Käina Spordikeskus	39 576 €	
Vallateed	113 764 €	25 000 €
Orjaku kalasadama väikepaatide basseini	175 000 €	
Kultuurikeskuse projekteerimine	15 000 €	
Heakord, haljastus		13 115 €
Orjaku projekt	32 000 €	
Arendusprojektid (Lussuliiva, Käina tööstusala, Käina keskosa)	40 000 €	
Maa munitsipaliseerimine, soetamine	6 500 €	
Kärdla osavald	828 432 €	105 265 €
Kergliiklustee Kärdla-Paluküla kaasfinantseering	11 900 €	-11 900 €
Pargi 3 arendus	68 400 €	
Turu tänav	45 000 €	-30 000 €
Hausma parkla	6 000 €	-6 000 €
Optiline kaabel+tänavavalgustuse projekteerimised	43 700 €	-26 120 €
Keskväljak	100 000 €	-40 000 €
Mängude maja soojustuse kaasfinantseering	25 000 €	
Käina mnt.maja Renoveerimine		10 000 €
Kalda maja renoveerimine (lasteaid)	146 018 €	-73 000 €
Kärdla veevärk AS aktsiate soetus	210 000 €	
Vallateed	172 414 €	282 285 €
Kõrgessaare osavald	292 586 €	
Vallateed	112 586 €	
Kõrgessaare tervisemaja katuse renoveerimine	100 000 €	
Katlamaja parendus	80 000 €	

Vallavalitsus algatas lisaeelarve menetluse

Augustikuu volikogu istungile esitas vallavalitsus esimese lisaeelarve, mille eesmärk on ühiselt korrastada kulude kajastamine eelarveridadel.

Lisaks on käesoleva aasta tulumaksu laekumine olnud oodatust parem, mistõttu suurendame tulumaksu osa tuludes ligikaudu 4% ning lisame sihtotstarbelised toetused. Seega on lisaeelarves tulumaksu kasv võrreldes 2017. aasta laekumisega 10% ja see on osavaldadesse jaotatud vastavalt põhieelarves kasutatud jaotuse protsentidele, kus vallavalitsusele jääv osa on 32,79% ning osavaldade osaks 67,21%.

Lisaeelarve põhilise mahu moodustavadki erinevad korrastused. Tulumaksu arvelt tehtavad kulud on osavaldades valdavalt

kavandatud majanduse ja heakorralduskonda, sh teedesse ning nendest annan järgnevalt lühikese ülevaate.

Emmaste osavalla tulude kasv on veidi üle 25 500 euro, millest valdav enamuse läheb heakorraldusele ning kommunaalmajanduse korraldamise katteks. Lisaks on vahendeid kavandatud nii muuseumi, raamatukogu, lasteaia kui põhikooli tegevusteks.

Pühalepa osavallas lisandub tulusid 30 000 eurot, mis suunatakse valla teedele ning haldusesse remondifondiks.

Käina osavalla tulude kasv, mis on ligi 40 000 eurot, on 25 000 euro ulatuses kavandatud Kotkasoo ja Mere tänava pindamiseks ning ülejäänud osas heakorralduse kulude katmiseks.

Kärdla osavallas on tulude kasv kokku 65 000 eurot, millest

45 000 suunatakse täiendavalt teede investeeringuteks. Ülejäänud mahust kavandatakse täiendavaid vahendeid põhikooli, kultuurikeskuse ja muusikakooli inventarile, remondile ning korrashoiule.

Kõrgessaare osavalla täiendavad tulud veidi enam kui 25 000 euro ulatuses suunatakse põhimahus Lauka kooli majanduskulude katteks.

Vallavalitsuse tulude kasv moodustab 90 000 eurot, millest üldiste valitsussektori kulude katteks on kavandatud 50 000 eurot, sisaldades personalikulu, koolituskulu, infotehnoloogilist kulu ning autokasutuskulu. Suurendatud on Kärdla sadama tegevustoetust 10 000 euro ulatuses ning 30 000 eurot on kavandatud Hiiumaa haiglat teenindava Rahu tänava rekonstrueerimiseks.

Miks seda Tuuletorni üldse vaja on?

Hiiumaa vallavolikogu otsustas eilsel istungil sõlmida hanklepingu elamuskeskuse Tuuletorn ehitamiseks. Avaldame Hiiu Lehes ilmunud loo, kus Käina osavalla vanem Omar Jõpiselg selgitab, miks Tuuletorni vaja on:

Nii see [miks Tuuletorni vaja on], kui veel palju teisi küsimusi kerkis üles seoses Tuuletorni ehitushanke tulemuste selgumisega ja vajadusega teha veel volikogu poolt viimane otsus ehituslepingu sõlmimiseks.

Tõesti, ehitushanke tulemus kujunes oodatust kallimaks, kogu ehitushind ilma tellija reservita on 2,53 miljonit eurot, mis oli 560 000 eurot kallim senistest arvutustest. Kogu projekti kulu vallale koos ekspositsiooniga oleks sellega 3,4 miljonit eurot. Käibemaks ei puutu siinjuures asjasse, sest elamuskeskus on valla käibemaksukohuslane allasutus (analoogselt Käina spordikeskusega). Võib küll väidelda, kui palju prognoositud ootus oli sinisilmne ja kui palju on ehitushind viimase poole aastaga kallinenud, kuid see reaalsus on ebamugav vastu võtta. Nii majanduskomisjon kui volikogu tões suhteliselt üksmeelselt, et hanke tühistamine ja uuesti korraldamine hindu odavamaks ei tee. Põhivaidlus on kandunud sellele, kas seda objekti on vaja sellise hinna juures või mitte. Püüan siis vastata põhilistele küsimustele, mis aruteludel läbi käinud.

Mis kasu see tavaline hiidlane lõpuks sellest saab?

Hakkaks iga hiidlast puudutavast pihta. Kui meil poleks turismihooaega, siis ei oleks meil vajadust sellise kaubandus- ja teenindusmahu järele, nagu meil saarel praegu on. Kui Coop ja Selver siin suvel kasumit ei teeniks, tuleks meil leppida oluliselt väiksema kaubanduspinna ja valikuga. Turism on väga paljude hiidlaste jaoks "abitootmine", mis küll ära ei elata, aga aitab siiski siin saarel püsima jääda. Ja tihti on see ka paljudele põhitöökohaks.

Kogu Eesti turismisektor on piirkondadena omavahel konkureerimas. Konkurentsi tihedus kasvab veelgi peale seda, kui üle Eesti paaril lähiaastal valmivad EASI toel kümnekond samalaadset külastuskeskust, sh Haapsalus piiskopilinnuse baasil keskaja tegevusmuuseum-teemakeskus ja Saaremaal WOW Keskus. Sellel taustal jääb eriti lastega reisijale Hiiumaa päris kolkaks – kui ei ole lastele pakkuda nende jaoks piisavalt põnevaid külastusi, tehakse reisiplaan ringi nii, et iga pereliige oleks midagi saanud.

Teine Hiiumaa turismi ja pigem kogu elukeskkonna suur probleem on hooajaväliste vabaajategevuste puudumine. Ei ole kohta, kus meil endil, veel vähem koos külalistega, oleks võimalik vaba

aega veeta. Paraku mõjutab see kogumuljet meie elu- ja ettevõtluskeskkonnast. Kui külla tulnud koostööpartneriga pole võimalik isegi õhtul sööma minna, rääkimata ühiselt veedetud vabast ajast, siis ei ole see julgustav märk arenevast elukohast. Hooajavälise tegevuse leidmine on veel olulisem turismisektoris, kus Tallinnast väljasõitvaid inimest on vähem. Sel juhul on kulla hinnaga iga argument, miks sel ajal, kui randa ei saa, siiski ka Hiiumaale tulla.

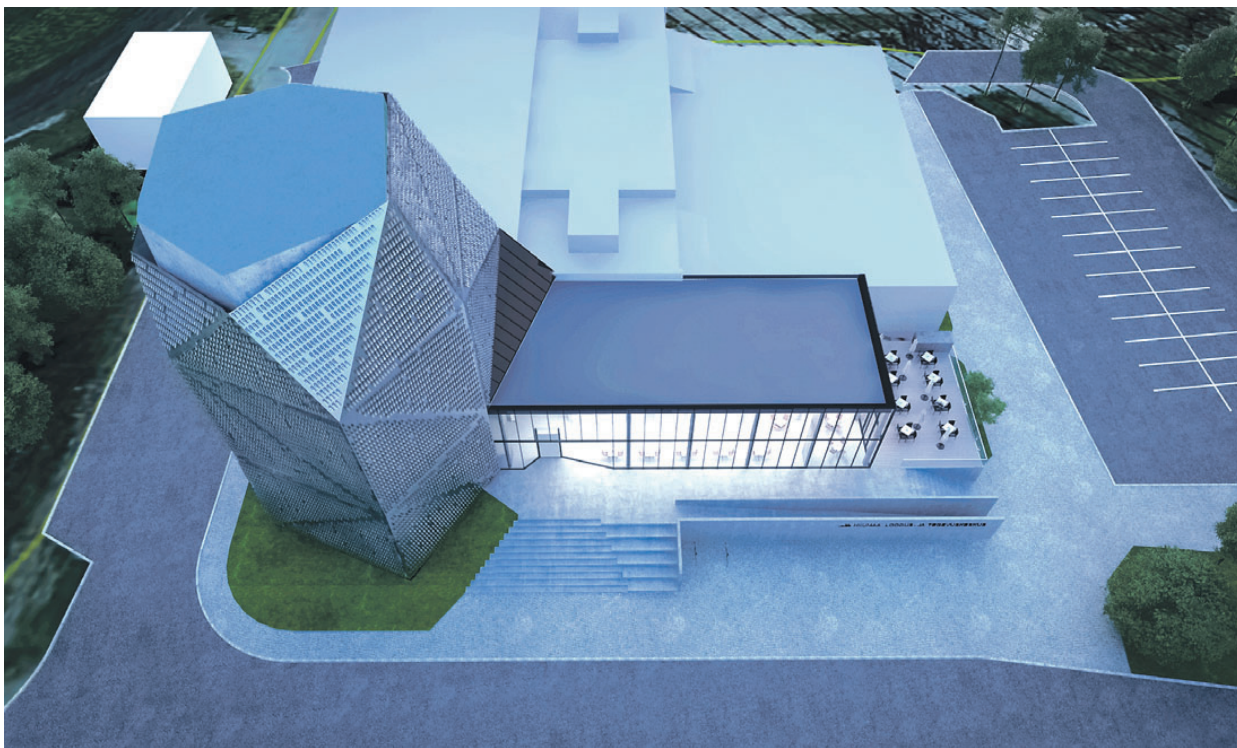
Kas me jaksame seda ka üleval pidada?

Tegemist ei ole tööjõumahuka atraktsiooniga, erinevalt nt Lottemaa-laadsetest keskustest. Tööjõud maksab ja läheb iga aastaga kallimaks. Tuuletornis aga on aastaringelt plaanitud neli töökohta, hooajaliselt on vaja küll lisatööjõudu. Musta stsenaariumi korral on isegi võimalus delegeerida piletimüük hooajaväliselt kohviku või ujula haldajale. Hoone enda ülalpidamiskulud on kaasaegsel hoonel väga väikesed ja ka sooja omahind ujula hakkekatlamajas on igati soodne. Haldamiskulud on kokku 39 000 eurot ja tööjõukulud 82 000 eurot. Tulupoolele on prognoositud aasta peale 25 000 külastust üksikpileti hinnaga 8,40 eurot, mis võrreldes Kõpu tuletorni 30 000 külastusega hooajal väga konservatiivne.

Hiiumaa korduvkülastaja on Kõpus juba käinud, aga Tuuletornis pole veel käinud keegi igal aastal saart külastavast u 100 000 turistist. See on Hiiumaa turismiasjaliste hinnang, mitte konsultantidele poolt "vajalikuks osutunud" number. Kui Saaremaal võiks ju veel küsida, et miks just plaanitavat WOW Keskust külastada, siis Hiiumaal taandub asi lihtsamale vastuküsimusele – mida siis veel? Ja selliste tulude-kulude juures on tulemligim plusspoolel.

Miks ta selline imelik peab välja nägema?

Nii Tuuletorni arhitektuurne lahendus kui ka nimi tulid arhitektuuribüroolt Arhitektid 11, kus on kogenud projekteerijad, kes on võitnud väga mitmeid tasemel arhitektuurikonkurse. Nende lähteülesanne oli üsna lootusetu – teha Hiiumaaga seonduv, ehituslikult odav, kuid samas elamuskeskust toetav, ligiõmbav arhitektuurne lahendus?! Seda siis juba poolt maailma näinud külastajale, keda ju vähemaga kui "Eesti suurim" eriti ei üllata. Arhitektid valisid torni motiivi, kuna Hiiumaal on tõepoolest tuletornide traditsioon. Puhtpragmaatiliselt on see ehitustehniliselt lihtne lahendus. Ja nagu Kõpu tuletorni all on 100 ruutmeetrit kasuliku pinda ja Tahkunas ehk pisut üle 100 ruutmeetri, annavad need vaatamata oma väiksusele külastajale elamuse. Nii ka Tuuletorni ekspositsiooni paigutamine kuuetele korrusele

Elamuskeskuse Tuuletorn eskiisjoonis.

ja ühe külgeina ära kasutamine Eesti kõrgeima ronimisseina tegemiseks loob väheste ruutmeetrite arvu (ja väiksema ehituskulu) juures põneva elamuse. Välja näeb tõesti kummaline, nagu Eiffeli torn oli võõras Pariisis 100 aastat tagasi, aga täidab täpselt funktsiooni, mis temalt oodatakse – olla maamärk, ligiõmbav, küsimuste tekitaja, meelitada sisse astuma.

Millega me suudaks siin kedagi üllatada?

Jah, me pisut ka üllatame ekspositsiooni tehnilise poolega, kuid selle sisu saab olema üdini hiiumaine. Ja see süvitsi hiiumaine, ei pea olema värvimuusika saatel filmi näitav interaktiivne megakraan, vaid peaks emotsiooni looma oma ehedusega. Nagu "Mamma lood".

Ja seda soovivad jällegi oma ala professionaalid, kellelt saime abi kogu projekti ülesehitamisel – BDA Consulting ja Ionel Lehari kontseptsiooni autorina.

Kas meil nüüd muud objektid jäävad kõik ehitamata?

Hiiumaa valla investeerimisvõimekus aastatel 2019–2021 on 8,7 miljonit eurot, kui jätta laenujääk konservatiivselt 60 protsendi tasemele eelarvest. Tuuletorni objekt vajaks sellest 2,45 miljonit eurot. Laenujäägiga 80 protsendini jõudes oleks valla investeerimisvõimekus juba 12,4 miljonit eurot. Siinjuures peaks mainima, et Tuuletorni elamuskeskus oli maakondlik prioriteet number üks piirkondade konkurentsi võime tugevdamise kavas, kuni viimase muudatusega langes teisele positsioonile. Samuti on see Hiiumaa valla aluseks olnud ühinemislepingu investeerimisprioriteetide nimekirjas. Igal juhul on selge, et kui lepingu ühte punkti ei peeta oluliseks täita, ei kipu seal jõudu jääma ka ülejäänud punktide jaoks. Võib olla polegi nii traagiline ühe konkreetse lepingu saatus, küll sattuvad kahtluse alla kõik muud kokkulepped, mis ulatuvad kaugemale ühest

eelarveaastast.

Miks just Käinasse?

Tõsiasi on, et lõpuks ometi on vaja ära lõpetada Käina ujula ja spordikeskuse pooleliolev ehitus. Ja lõpetada ühe viisaka ehitusega, nagu Käina alevisse sissepääsu juures asuv üks hoone võiks välja näha.

Teine pool tõest on see, et Käina ujula umbes 100 külastusega päevas on kõige tihedama külastatavusega objekt hooajavälisel Hiiumaal ja hooaeg kestab meil vaid kolm kuud. See tähendab, et kui otsime kohta, kus just sel ajal on kõige lihtsam sünergiat leida ja uut asja majandada, oleks see just Käina spordihoone fuajee... Või siis mõne kaubanduskeskuse parkla?

Kogu Tuuletorni kontseptsioon on algusest peale üles ehitatud sünergiale Käina spordikeskusega: et mingi osa (hoone lahtihoidmine, kohvik, puhkenurk, laste mängunurk) oleksid ühised nii spordikeskuse kui elamuskeskuse jaoks. Keegi ei tunne end mugavalt inimtühjas fuajees, kas muuseumis või mistahes vabaajakeskuses. Või ka Ristna neeme otsas, kus ju vaade võiks tõesti parem olla.

Suvel on suurem osakaal turistidel, aga on võimalik lahti teha ka mõned sportimiskohad, kuid talvel on sportimas põhiliselt meie oma inimesed, kellega koos saavad kohvikus end hästi tunda ka vähesed elamuskeskuse külastajad. Omaette huvirühma moodustavad tõenäoliselt hiiumaa noored ja lapsed, kellel ronimisseinast ühe korraga kindlasti isu täis ei saa.

Ka EAS on seda algusest peale teadnud ega rahasta pigem kohalikele mõeldud funktsioone, näiteks bowlinguks jäetavat keldrikorrust. Kui neid asju veel täpselt lahata, siis suures plaanis on hoone madalama osa kelder ja esimene korrus mõeldud pigem kohalikele. Nende maksumus on u 1,06 miljonit eurot. Võib lausa öelda, et käinakad saaksid

sellega oma spordihoone ehituse lõpetatud.

Käina vald ei kahmanud valimiste ja ühinemiste eel oma laenuportfelli täis ja see 1 miljonit eurot tuli vaba laenuressursina ka ühinenud valla bilanssi kaasa.

Turistide poole maksumus, umbes 1019 ruutmeetrit ekspositsioonipinda, ekspositsioon ise ja osa platseidestkommunikatsioonidest läheks maksma 1,47 miljonit eurot ehitust + 0,7 miljonit eurot ekspositsioon. Kokku seega 2,17 miljonit eurot, millest EAS katab 850 000 eurot ja ühinemistoetus 150 000 eurot, ehk valla omaosaluseks jääb 1,17 miljonit eurot.

Nii jõuamegi lihtsas sõnastuses otsuse juurde, mida volikogu hakkab vaagima: kas Käina rahvas väärib oma spordihoone lõpuni ehitamist sisuliselt oma endises vallas säästetud ressursi arvel? Kas Hiiumaa ettevõtluskeskkond väärib ühte ja ainsat aastaringset külastusobjekti, mis oleks kaas- aegne ja atraktiivne just noortele ja lastega peredele. Ja lõppeks, kas me usaldame selle ehitada Käina alevisse, kus see lisaks sünergiale spordikeskusega lisaks ka olulist tõmmet plaanitavale Coop uuele kaubanduskeskusele ning annaks lisaargumente lõpetada juba alustatud Käina maantee ja Mäe tänava projekteerimine nende tänavate rekonstrueerimisega? Sest üheks argumendiks projekteerimise algatamisel oli liiklust oluliselt mõjutavate investeeringuobjektide perspektiiv alevis.

Kusjuures, Tuuletorni elamuskeskus on tõesti ka esimene näide suure valla plussidest suurte eesmärkide elluviimisel – Käina vald iseseisvana ja mistahes võimekusega oleks pidanud ehitushindade tõusu tõttu tõesti sellest projektist loobuma. Hiiumaa vald saaks sellega hakkama.

Omar Jõpiselg

Käina osavalla vanem

Arhitektina alustas Kaire Nõmm

Augusti alguses alustas Hiiumaa vallavalitsuse arhitektina Kaire Nõmm, kes on erialase hariduse saanud Eesti Kunstiakadeemias ja täiendanud ennast hiljem Hollandis.

“Väärtusliku töökoogemuse olen saanud peamiselt enda osalusega kahes arhitektuuribüroos Coo Arhitektid ja Kavakava, kus olen olnud ka mõlema asutajaliikme seas,” ütles Nõmm.

Ta lisas, et omavalitsuse kogemus on tal Hiiumaalt: mõned aastad on ta töötanud ehitus- ja projekteerimisteedadega Pühalepa vallavalitsuse meeskonnas.

Nõmm ütles, et tema missiooniks on olnud ruumihariduse arendamine ühiskonnas. Selle tulemusena on muuhulgas asutatud Arhitektuurikool lastele ja välja töötatud arhitektuuri valikaine programm gümnaasiumitele.

Hiiumaa arhitektina on Nõmm huvitatud tegutsemast selle nimel, et Hiiumaa oleks mõnus ja inimväärne paik, kus lisaks puhkamisele ka elada ja töötada ja lapsi kasvatada. “Piirkond, kus kohalik on rahul ja kuhu külalised tahavad tagasi tulla ja miks mitte ka jääda,” ütles ta.

Esimeseks suuremaks eesmärgiks on arhitekti sõnul uue üldplaneeringu protsessi käimalükkamine, millega vaadata värske pilguga kogu saarele ning leida ruumilise arengu suunad terviku kujunemiseks. “Püüame luua keskkonna, kuhu ka noored tahaksid uhkusega jääda ja aktiivselt panustada ning rajada oma edasine elu,” ütles Kaire Nõmm.

Foto: Liina Siniveer

Kärdla põhikooli direktoriks valiti Margit Kagadze

Kärdla põhikooli direktoriks valis konkursikomisjon Margit Kagadze, kes alustab tööd 1. oktoobril. Suvel toimunud konkursile esitasid dokumendid kolm kandidaati, kellest vestlusele kutsuti kaks.

Konkursikomisjoni juht Reili Rand ütles, et Margiti Kagadze oli väga selge nägemus kooli edasisest arengust ning tema kasuks räägib ka pikaajaline kogemus õpetaja ja juhina.

Kagadze on töötanud õpetajana nii põhikoolis kui gümnaasiumis ning õppejõuna ülikoolis, kirjutanud mitu õpikut, tegelenud üldhariduse riiklike õppekavade arendusega, juhtinud aineõpetajate ühendusi, käivitunud hariduse tugiteenuseid pakkuva keskuse, nõustanud noori suhete, tervise ja õppimisega seonduvates küsimustes, osalenud haridusasutuste hoolekogudes, juhtinud valdkondlike komisjonide tööd ja koostanud hariduse arengustrateegiaid.

“Hiidlase, Kärdla kooli vilistlase ja lapsevanemana hoolin väga Kärdla kooli käekäigust ning seetõttu olen valmis andma oma panuse koolielu arendamisse. Oma tugevuseks pean pikaajalist tegutsemist haridusvaldkonnas ning kogemusi organisatsioonide loomisel ja meeskondade juhtimisel,” ütles Kagadze.

Oktoobri alguseni on Kärdla põhikooli direktori kohusetäitja õppealajuhataja Ivi Rimmelg. Kooli viimased aastad juhtinud Valeri Gramakovski lahkus juhi ametikohalt augusti keskel.

Foto: Tuuli Tammla

Pühalepa lapsed said uue koolibussi

Augustis andis Emmaste osavald Pühalepa osavallale üle eelmisel aastal soetatud 29kohalise bussi Iveco Feniksbus, mida saab optimaalsemalt kasutada Pühalepas.

Emmaste osavallavanem Hergo Tasuja selgitas, et kevadel tehtud põhjalik tasuvusanalüüs näitas, et Emmastel on mõistlikum buss üle anda ja teenust sisse osta. Nii on enam kui aasta kasutusel olnud Iveco bussi läbisõit 18 000 kilomeetrit, samas Pühalepa osavallas on vaid ühe kuu sõidumaht 4000-5000 kilomeetrit – Pühalepa osavallas saab buss neli korda rohkem kasutust.

“Seni kulus bussi ülalpidamisele liialt palju raha, mida nüüd saab paremini kasutada noortele võimaluste loomiseks. Samas ei kannata meie piirkonna inimeste sõiduvõimalused,” ütles Tasuja.

Pühalepas kasutati seni koolibussina 1995. aastast pärinevat sagedast hooldusremondi vajavat 14kohalist bussi Ford Transit, mis ei vasta enam õpilaste veole ettenähtud nõuetele, sest bussis puuduvad turvarihmad.

Lisaks hommikustele ja õhtustele õpilaste veoringidele hakkab uus buss olema päevaste sõitude tarbeks kasutada Pühalepa lasteaedadel ja koolidel ning toetama Hellamaa perekeskuses toimuvate huviringide transporti ja samuti maakonnas toimuvatel üritustel osalemist. Jätkuvalt on Emmaste sõitudeks võimalik kasutada sama bussi.

Tasuja lisas, et kõige olulisem Emmaste jaoks oli korraldada kooli- ning lasteaialaste sõidud.

Ta tõi näiteks, et Emmaste on Pühalepaga teinud kokkuleppe, et Emmaste laste iganädalased

Foto: Liina Siniveer

ujumistundidesse sõidud säti- takse bussi kasutusgraafikusse. Jätkuvalt on sama bussi võimalik broneerida ka muudeks sõitudeks. “Oleme igati koostöövalmid varade mõistlikuks kasutamiseks vallaüleselt,” lisas Tasuja.

Iveco bussi ostmise mullu oli vajalik, kuna toonase Emmaste valla buss Neoplan ei vastanud enam ohutusnõuetele. Emmaste vallavolikogu kaalus erinevaid variante, sealhulgas teenuse sisse ostmist või ka väiksema bussi soetamist. “Peale jäid emotsionaalsed argumendid: oma buss annab kindlustunde teha sõite sobival ajal. Lisaks oli lootus, et uue bussiga õnnestub enam tellimusvedusid teha ehk omatulu teenida,” ütles Tasuja.

Ta lisas, et tänaseks on selge, et osavalla enda vajadused tingivad väga kõrge kilomeetri omahinna, kuna sõite on vähe. Samas tellimusveod tähendavad kas ületunde bussijuhi jaoks või seda, et muud tööd peavad bussisõitude arvelt ootama. “Täidab ju bussijuht ka muid ülesandeid, näiteks hõõvelgab osavalla teid või teeb torulukksepa töid,” sel-

gitas Tasuja.

Lisaks üle antud bussile on Hiiumaa valla osavallavalitsustel kasutada transpordivahendid, mis peamiselt mõeldud sotsiaaltranspordi osutamiseks ja majandussõitudeks. Emmaste osavallal on kaheksakohaline väikebuss sotsiaaltranspordiks. Lisaks on Emmaste Kommunaalil seitsmekohaline väikebuss, mida saab samuti kasutada osavalla sõitudeks või ka teenusena välja pakkuda. Käina osavallal on kuuekohaline maht-universaal, mida kasutatakse eelkõige sotsiaaltranspordiks. Kärdla on kaks kaubikut, mida kasutatakse majandus- ja heakorratöödel ning üheksakohaline invatõstukiga väikebuss, mida kasutatakse sotsiaaltranspordiks. Kõrgessaare üheksakohaline väikebuss on kasutuses peamiselt kooli ja lasteaia transpordivahendina. Hellamaa perekeskusel ja Pühalepa sotsiaaltranspordiks on kasutusel viiekohaline auto ning olemasoleval koolibussil 14 kohta.

Lisaks on Hiiumaal viis neljakohalist elektriautot sotsiaaltranspordi osutamiseks.

Emmaste põhikooli köögi sisustus vahetati välja

Augusti keskel lõpetasid Emmaste põhikooli köögi hankel prima pakkumise teinud OÜ Alledem töötajad sisustuse paigalduse. Uut õppeaastat saab Emmaste kool alustada uue köögi – õpilased saavad senisest oluliselt paremates tingimustes valminud toitu.

Toidu kvaliteet oli ka seni väga kõrge – pea viis punkti viiest. Sellise hinnangu andsid kooli hoolekogu poolt lapsevanemate seas läbi viidud rahuloluküsitlused. Samas oli selge, et tehnika ei suuda enam kooli kokaga sammu pidada. Arvestades ka uuest õppeaastast märgatavalt suurenevat õpilaste arvu, oli viimane aeg köögi sisustuse uuendamisse investeerida.

Viimast korda valmistas põhikooli kokk Evelyn Paumes vanade seadmetega süüa augusti teisel nädalavahetusel, kui Emmaste võõrustas Hiiumaa puhkpillipäeval osalejad.

Köögi uuendamine maksis 18 000 eurot.

Emmaste mini-arena sai uue katte

Augusti esimesest nädalavahetusest alates saab Emmaste kunstmuruväljakul taas palli mängida – lõpule jõudis katte vahetamine.

Idee vahetada välja 2009. aastal rajatud mini-arena amortiseerunud kunstmurukate kerkis päevakorda 2016. aastal, kui Emmaste vald võttis põhjalikult ette valla arengukava uuendamise. Selle töö käigus kaasati sihtgrupe lasteaialastest kuni eakateni ning selgus, et valla noorte jaoks oli esmatähtis kunstmuruväljaku uuendamine. “Teeb rõõmu, et suutsime noorte soovi lõpuks ellu viia,” ütles Emmaste osavalla vanem Hergo Tasuja.

Uue murukatte, millel on nii jalgpalli- kui korvpalliväljakujooned, ostmise ja paigaldamine maksis 15 000 eurot ning see telliti ettevõtelt Unigrass. Lisaks kulus 4000 eurot ettevalmistustöödeks.

Emmaste kaasava eelarve ideed viiakse ellu

Emmaste osavallas maikuus läbi viidud kaasava eelarve rahvahääletusel kogus enim toetust Tärkma sadama juurdesõidutee mustkatte alla viimine, mille toetuseks andis hääle 95 inimest. Teiseks jäi idee teha korda ja valgustada Emmaste osavalla bussipeatused, mida eelistas 66 inimest.

Kaasava eelarve vahenditeks on ette nähtud 20 000 eurot. Vastavalt esialgsetele hinnapakkumistele jagunes raha kahe enim toetust kogunud idee vahel: Tärkma sadama tee 10500 eurot ning 9500 bussipeatusesse autonoomsete kohtvalgustite paigaldamiseks.

Tänaseks on selgunud parimad pakkujad ning sõlmitud kokkulepped tööde teostamiseks. Septembris saab Taristoni poolt uuendatud Tärkma sadama tee ning LedLadu paigaldab Sinima, Viiri, Harju ja Valgu bussipeatusesse päikeseplatteil töötavad kohtvalgustid.

Kärdla Mängude maja saab uue ja sooja kuue

EAS otsustas toetada regionaalsete investeeringutoetuste programmist Hiiumaa spordikooli koostatud projekti, mille abil saavad soojustatud Mängude Maja seinad ja veel soojustamata osa katusest.

Kärdla laste sportimisvõimalused on praegu väga limiteeritud, sisetingimustes saab sportida kolmes kohas: Kärdla põhikooli võimlas, Leigri tänava võimlas ja Mängude majas. Ükski kolmest ruumist ei rahulda praegusi vajadusi ei kasutus intensiivsuse ega ka kvaliteedi poolest. Kõige kehvemas seisukorras on nendest kolmest hoonest Mängude maja. Hoone on nii amortiseerunud, et talvel on suures liikumissaalis heal juhul 10 kraadi sooja ja tuul puhub majast läbi. Maja nurkades on temperatuur 0 kraadi või isegi miinustes. Lapsed kasutavad ruume argipäeviti kehalise kasvatus tundideks, õhtustel aegadel toimuvad ruumides spordikooli treeningud ja mitmed muud rüh-

Foto: Laura Valting

matreeningud.

Kuniks meil uut ja kaasaegset spordihoonet ei ole, peame hakkama saama olemasolevates ruumides. Seetõttu on mõistlik,

et vähemalt spordisaal temperatuur oleks piisav, et nii lapsed kui täiskasvanud saaksid ka talvel sportida. Just seetõttu otsustasid spordikooli nõukogu ja Hiiumaa vallavalitsus eelnimetatud

projekti toetada. Kärdla osavalla vanema Lauri Preimanni jaoks oli otsus lihtne ja üheselt selge: “Laste tervise nimel ei saa me riskida ja kokku hoida. Talvisel perioodil ei ole Mängude Maja

sisetemperatuur aktsepteeritav, uue spordihoone valmimine võtab aega ja uus talv on kohe ukse ees.”

Preimann nentis, et valla eelarvelisi vahendeid on alati vähem kui selle kasutamisevajadusi, mistõttu tuli Mängude maja soojustamise investeeringuvajadust vallavalitsuses mõneti selgitada ja kaitsta, kuid kokkuleppele siiski jõuti. “Mul on hea meel, et EAS otsustas samuti toetuse eraldada ja et laste kasutatava hoone tingimused tulevad tööde tulemusel kaasajale pisut lähemale,” kommenteeris osavalla vanem.

Projekti eeldatav maksumus on 155 000 eurot, millest EASI toetus 75 protsenti, ülejäänud osa Hiiumaa valla panus.

Eelmisel aastal rekonstrueeriti sama meetme toel Kärdla staadion.

Kristi Linkov

Hiiumaa spordikooli direktor

Vald müüb merevaatega elamumaad Kärdlas

Kärdla osavald müüb seitse elamumaa sihtotstarbega kinnistut Hausma teel ja Ranna tänaval avaliku elektroonilise enampakkumisega osta.ee keskkonnas.

Kinnistute suurus jäävad vahemikku 1719 m²–3430 m² ja enampakkumise alghinnad vahemikku 10–13 €/m² sõltuvalt kinnistu asukohast – merepoolsed Hausma tee äärsed kinnistud on kõrgema alghinnaga. Kinnistutel kehtib detailplaneering „Hausma tee 1, Hausma tee 2 ja Ranna tn 1 maaüksuste ja nendega piirneva rannaala detailplaneering“.

Kinnistutel puudub veel välja ehitatud taristu – juurdepääsuteed, vee- ja kanalisatsioonitrassid ning elektrenergia liitumine, kuid Kärdla osavald võtab enda-

le kinnistuid müües kohustuse need rajada – juurdepääsuteed Ranna tänav T3 ja Hausma tee L1, vee- ja kanalisatsioonitrassid ning elektrenergia liitumise igale kinnistule 6A ühe aasta jooksul alates vastava kinnistu ostu-müügi lepingu sõlmimisest. Lisaks osta.ee oksjonikeskkonnale avaldatakse müügiinfo suurimas kinnisvaraportaalis kv.ee.

Pakkumisi saab oksjoni keskkonnas teha kuni 1. oktoobril kl 11ni, täpsema info müügitingimuste ja pakkumiste tegemise kohta leiab Osta.ee leheküljelt:

<https://osta.ee.postimees.ee/kategooria/riigivara-ja-ettevotted/riigivara/kohalikud-omavalitsused/hiiumaa-vallavalitsus>

Foto: Liina Siniveer

Kärdlas asfalteeritakse 9 km tänavaid

Kärdla teekatteid taastatakse tänavu Tiigi, Valli, Oja, Vabaduse, Väike-Liiva, Kanarbiku, Lepiku, Rahu, Kaare ja Lodju tänaval.

Tööde peamine maht on seotud Kärdla vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamise järgse tänavakatete taastamisega, millele lisandusid eelarveliste võimaluste piires tänavad ja teelõigud, mis on suurest remondivõlast tulenevalt väga halvas seisukorras. Näiteks rekonstrueeritakse Kärdla haigla juures olev Rahu tänav, mis teenindab haiglat ja mille seisukord ei kannatanud kriitikat.

Koos Kärdla Veevärgi poolt taastatavate teekatetega rekonstrueeritakse 2018. aastal Kärdla tänavaid u 9 km pikkuses, mis on viimaste aastate suurim maht.

Väga halvas seisukorras tänavaid on Kärdlas veel – näiteks Kaare ja Pae tänav – mille parandamine tuleb kahjuks planeerida järgmisse aastasse, kuna selle aasta eelarve ei võimaldanud töid käesoleva hankelepingu mahus teostada.

Juuli lõpus allkirjastas Kärdla osavald läbi viidud hanke tulemusena Kärdla tänavate rekonstrueerimiseks ASi-ga Tariston töövõtulepingu, mille kohaselt kestavad tööd kuni septembri keskpaigani. Kärdla osavallale pakub teede ehitusel omaniku järelevalveteenust OÜ Watercom.

KIK toetab eraisikute vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamist

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks või reovee kogumise nõuetekohase mahuti paigaldamiseks saab keskkonnainvesteeringute keskuse kaudu toetust taotleda.

Toetust antakse elamu ühendamiseks ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooniga, elamu kogumismahuti rajamiseks või ümberehitamiseks. Toetust jagatakse piirkonnas, kus puudub ühiskanalisatsioon ning kus on teada, et ühisveevärki ja -kanalisatsiooni lähima viie aasta jooksul ei rajata.

Toetust ei anta elamuisestest torustike ehitustööde, sh veemöödusõlmede rajamiseks, varasemalt teostatud tööde rahastamiseks või hoonestamata kinnistule torustiku rajamiseks.

Toetuse suurus lähtub sarnaste ehitustööde tänavu jaanuaris välja selgitatud keskmisest maksumusest ning sõltub rajatava torustiku pikkusest. Keskmised toetuste summad

jäävad vahemikku 2000-2500 eurot. Toetuse väljamakse tegemisel peab KIK tulumaksuseaduse kohaselt väljamakstavast toetusest kinni tulumaksu. Taotleja katab ise 34% taotluse summast.

Kui on rajatud liitumispunkt nii vee- kui ka kanalisatsiooniga liitumiseks, siis on toetuse saamise eelduseks liitumine mõlema teenusega. Ühe kinnistu kohta võib esitada ühe taotluse.

Toetusmeetme töötas välja Keskkonnaministeerium, toetust antakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist.

Võimalus Kärdla elanikele

Hiiumaal puudutab see toetusvõimalus Kärdla linna reoveekogumisala, mujal käib taotlemine hajaasustuse veeprogrammi kaudu.

Taotlema on oodatud kinnistuomanikud, kelle kinnistule on rajatud vee- ja kanalisatsiooni liitumispunktid, kuid kes siiani mingil põhjusel ei ole liitunud ühisveevärgiga ja ka need,

kellele hetkel Kärdla IV projektiga vee ja kanalisatsiooni liitumispunktid rajatakse. Mahuti paigaldamine on ainus alternatiiv reoveekogumisala paikneval kinnistul reovee käitlemiseks, sest septiku kasutamine ja immutamine on keelatud. Kinnistule kogumismahuti rajamist toetatakse sellisel kinnistul, kus puudub ühiskanalisatsiooniga liitumise võimalus ning Kärdla linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas ei ole plaanis ühiskanalisatsiooni rajamist viie aasta jooksul.

Vaata lisa: www.kik.ee/et/toetatav-tegevus/eraisikute-vee-ja-kanalisatsioonitaristu-rajamine

Kärdla ühisveevärgiga liitumine

Kärdla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni projekti “Kärdla 4” käigus rajatud torustiku abiga on võimalik ühisveevärgiga kuni 2019. a lõpuni liituda tasuta ja 2020. aastal 50protsendilise soodustusega. Liitumise omahind on 1200 eurot.

Foto: Reili Rand

Juulis andsid ehitajad üle valminud Palade hakkekatlamaja, mille soojusest hakkavad osa saama nii Palade põhikool, raamatukogu kui loodushariduskeskus. Tööde kogumaksumus oli veidi üle 172 000 euro ja neid finantseeriti valla eelarvest. Tööd teostas OÜ Rapla Metall.

Sellel on kõik Pühalepa osavalla katlamajad viidud öliküttelt üle keskkonnasäästlikematele lahendustele: aasta alguses lisandus Suuremõisa maaküttevõrku spordihoone, varem olid selles võrgus juba noortekeskuse maja ja käsitöömaja.

Algasid Rukki kanali süvendustööd

Rukki kanali hooldussüvendustööde hanke võitnud Insenerihituse AS alustas nädal tagasi vajalike tuukritöödega, et eemaldada Rukki kanalist suuremad kivid ja esemed.

Seejärel jätkatakse vajalike hooldussüvendustöödega. Vastavalt väljastatud vee erikasutusloale peavad kõik tööd olema tehtud käesoleva aasta 15. oktoobriks.

Rukki kanali süvendus- ja hooldustööde eesmärk on saavutada kanali minimaalseks sügavuseks 5,2 meetrit, mis tagaks parvlaevaliikluse mandri ja Hiiumaa vahel ka madala veetaseme korral. Sügavused on arvestatud uue kõrgussüsteemi ehk Amsterdamini nulli alusel.

Kõiki töid tehakse parvlaevagraafiku välisel ajal, et mitte segada laevaliiklust.

Pikk suvi kasvatas sadamakülastajate arvu

Kärdla sadamat on käesoleval navigatsioonihooajal väisanud ligi 800 külalaisalust. Suveilmad on sel aastal püsinud kaua ja see on toonud kaasa sadama külaliste arvu kasvu. Hooaja kokkuvõtteks võiks prognoosida kuni 850 külalaisalust, mis jääb alla vaid 2016. a 900 alusele. Mullu oli külalisi 640 alusega.

Hooajal toimus Kärdla sadamas kolm suuremat purjetamissündmust. Juuli alguses kogunesid sadamas Soome suurima purjetajate klubi Merikarhut liikmed, et koos 40 purjekaga alustada Kärdla sadamast eskaadrisõitu Riiga. Seejärel väisas sadamat Muhu väina regatt 115 võistluspaadiga, kes olid sadamas kohapeal koguni kaks ja pool päeva. Saabumisele järgneval päeval korraldati eraldi võistlusetaipina ringsõit Kärdla lähel. Kolmanda päeva hommikul suunduti edasi Kihnu.

Juuli teises pooles külastasid Kärdla sadamat uuesti Soome Merikarhut seltsi purjetajad. Sel korral oli tegemist seltsi 85. sünnipäeva pidustusega, millest võttis osa 60 alust 200 purjetajaga. See on märkimisväärne, kuna varem 85 aasta jooksul ei ole seltsi pidustusi väljaspool Soomet korraldatud.

Aasta-aastalt on kasvanud ka kohalike purjetajate arv Kärdla sadamas. Sel hooajal on Kärdlas sadamas pikaajaliselt viibivaid aluseid juba 23.

Kärdla sadama tanklast on augusti lõpu seisuga müüdud 6000 liitrit bensiini ja 23 300 liitrit diisli, mis on vastavalt 27% ja 10% enam kui 2017. aastal.

Juulikuus valmis Kärdla sadama vesiehituse viimase etapina sadama idamuuli siseküljel neljas ujukai, mis mahutab täiendavad kaksikümmend kuni 35jalast veesõidukit. Arvestades lisandunud mahtu on sadamas kokku 80 nummerdatud kaikohta, mis olid juba sel suvel nädalapäevade jagu rohkem kui sajabrotsendilisel viisil müüdnud. Investeering viidi ellu INTERREG Central Baltic projekti Smart Marinas raames.

Sven Kriggulson
Kärdla sadama kapten

Uued inimesed noortetööl

Hiiumaa Noorsootöö Keskuses töötavad alates augustikuust kaks uut spetsialisti – nõustamisteenistuses noorteenõustaja Merrild Lebin ja Kärdla noortemajas noorsootöötaja Einar Ilves.

„Mina olen Merrild Lebin, Hiiumaa Noorsootöö Keskuse uus noorte nõustaja. Olen lõpetanud Tallinna ülikooli psühholoogia eriala inimese õpetuse suunal. Minu huvi psühholoogia vastu tekkis tänu põnevatele psühholoogia tundidele gümnaasiumis Margit Kagadze poolt.

Vaba aega veedan meeleldi ja lutades või oma lemmik seriaali saatel. Ma ei ütle kunagi ära heale seltskonnale, maitsvale toidule ning aktiivsetele tegevustele. Ma armastan merd, reisimist ja jõule.

Väga olulisel kohal on sõbrad ja pere, sealhulgas ka minu lemmikloomad. Nõustaja poole võivad pöörduda nii lapsed ja noored kui ka nende vanemad. Nõustaja poole võib pöörduda erinevate teemade ja küsimustega, mis hetkel muret tekitavad. Peamisteks teemadeks, millega nõustaja poole pöörduakse on suhted (peres, sõpradega, kaaslasega) ja suhtlemine, mina ise ja enesehinnang, seksuaalsus, ärevus ja hirmud, mure lapse pärast. Vastuvõtu aega saab kokku leppida telefonidel 5291719 ja 4622541. Nõustamised toimuvad vastavalt kokkuleppele Kärdlas. „

„Mina olen Einar, ning mul on au olla Hiiumaa Noorsootöö Keskuse Kärdla noortemaja uus noorsootöötaja. Ma olen 25 aastane avatud ja aktiivne, uudishimulik noor. Minu kirg ja rõõm on töötada koos inimestega, inimeste jaoks. Pärast Noarootsi gümnaa-

Noorteenõustaja Merrild Lebin ja noorsootöötaja Einar Ilves.
Foto: Liisi Kattel

siumi laiendasin enda silmaringi reisides läbi Euroopa ja Suurbritannia, ning seejärel õppisin Norra Humanitaar-alternatiivkõrgkoolis One World Institute - kool, mis tegeleb arenguinstruktorite väljaõppe ja lähetustega arenguriikidesse. Eelmine aasta käisin seljakotiga Kesk-Ameerikas. Costa-Ricalt liikusin üles kuni võimsa ja kauni Mehhikoni. Seejärel rändasin keskelt läbi USA, ning rahulolevana lendasin Chicagost taaskord kodumaa pinnale. Ma olen õppinud massaažiterapeut, ma naudin loodust, ratsutamist,

laulmist, muusikat ja joogat. Mulle meeldib mõelda, et mulle meeldib lugeda. Pigem pean end alati natuke sundima kui just väga hea raamat ei ole. Ma olen end alati ümbritsevale rahvale pühendanud. Ja nüüd pühendan end sulle Hiiumaa. Oma töös tahan väljendada seda, et ma olen hääl, kanal, noorte ja Euroopa Liidu vahel. Ma olen noorte teenistuses. Minu poole võib pöörduda 24/7 erinevate mõtete, soovide, ideede ja muredega.”

Hiiumaa saab ülesaarelise noortevolikogu

Juunikuu Hiiumaa vallavolikogu istungil võeti vastu uus „Hiiumaa valla noortevolikogu moodustamine ja põhimäärus”. Noortevolikogu eesmärk on esindada noorte huvisid vallas, rääkida kaasa valla noorsootöö korralduslikes küsimustes, julgustada noorte kodanikualgatust ning kaasata noori valaelu korraldamist puudutavatesse otsustusprotsessidesse.

Kui varasemalt oli noortevolikogud loodud endises Hiiumaa vallas ja Emmaste vallas, siis nüüd pääsevad noortevolikokku noored üle kogu saare, igast osavallast ning luuakse üks noortevolikogu. Täp-

semalt pääseb igast piirkonnast enim hääli saanud kandidaat ning ülevallalise paremusjärjestuse alusel täidetakse ülejäänud noortevolikogu kohad. Noortevolikogus on kokku kohti 11.

Miks on oluline noori kaasata kohaliku elu poliitikasse?

2015. aastal muudeti Eesti vabariigi põhiseadust ning langetati kohalike omavalitsuste valimiste valimisiga, mis tähendas seda, et juba 16aastane noor sai käia valimiskasti juures ning otsustada oma kohaliku elu poliitika üle. Samas tõi Marju Lauristin välja selles oma kitsaskohad – noortele loodi küll võimalus osaleda, kuid seda on tehtud puudulikult ning liiga vähe noori saab aru poliitikast ning selles toimuvatest protsessidest. Seetõttu on

olulisel kohal noortevolikogud, mis annavad noorele võimaluse õppida, olla kaasatud ning julgustada neid aktiivsemalt osalema kohaliku elu korraldamises. Noortevolikogu valimised toimuvad septembrikuu viimasel nädalal. Noortevolikogusse võib kandideerida iga 13–26aastane noor, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Hiiumaa vald või kui noor on õpilane Hiiumaa valla põhikoolis, huvikoolis või Hiiumaa gümnaasiumis. Kandideerimine on avatud 27. augustist kuni 21. septembrini ning täpsema info leiab Hiiumaa noorsootöö keskuse kodulehelt ntk.hiiumaa.ee

Kaie Pranno

Hiiumaa noorsootöö keskuse
noorsootöö koordinaator

Suvehiidlaste uuring

Kevadsuvisel perioodil küsis Hiiu-maa arenduskeskus valla tellimisel suvehiidlaste ja mandril töötavate hiidlaste käest hulga küsimusi, et selgitada välja nn suvehiidlaste osalemine kohalikus elus praegu ja koostöövõimalused Hiiu-maa kogukonnaga ja omavalitsusega tulevikus. Vastajaid kokku oli 80.

Uuringu esmaseid tulemusi tutvustati augusti keskel toimunud Hiiumaa eelarvamusfestivalil ning samas esitleti ka kokkuvõtet tulemustest – diagramme, mida saab uudistada Orjaku sadamas.

Uuringu visuaalset kokkuvõtet saab näha ka Hiiumaa arenduskeskuse ja Hiiumaa valla kodulehel.

Tulemusi kasutame Hiiumaa turundusstrateegia tegevuskava välja töötamisel. Arengukava koostamise juures ja ka edaspidi suhtleme inimestega, kes avaldasid soovi panustada Hiiumaa arengusse. Edaspidi kordame uuringut regulaarselt.

Suurem osa vastanutest tunneb end kui hiidlane, kes töötab mandril (32%), või suvehiidlane (30%). Et vastama olid oodatud ka teised, kes soovivad oma arvamust avaldada, oli nende hulgas ka püsielanikke, nädalavahetusehiidlasi ja suvitajaid.

Suurim osa vastajatest (24%) viibib saarel 21-40 päeva ehk kokku 1-1,5 kuud, järgnesid kuni 60 ja kuni 80 päeva. Selgus, et suurim osa, 61% vastajatest viibib Hiiumaal aastaringselt ehk need mõned nädalad või kuud ei ole vaid suvekuudel. Veerand vastajatest käib Hiiumaal vaid suvel. Hiiumaale tullakse peamiselt oma autoga. Tüüpiline vastaja viibib saarel perega või elukaaslase/abikaasaga.

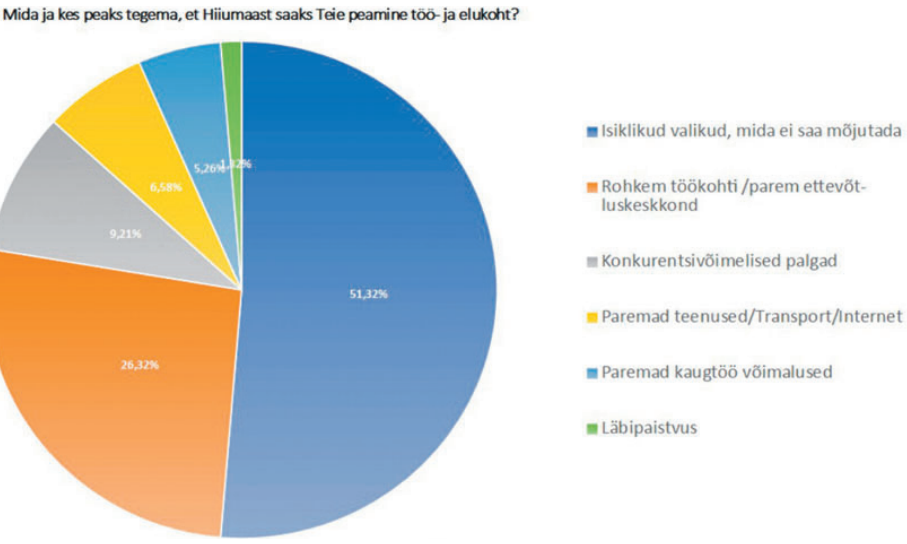
Saarel viibitakse, et hoolitseda kinnisvara eest (33%) või puhata (31%), tullakse ka koju (24%). Kolmveerand vastajatest ütles, et tahaks saarel viibida senisest rohkem ning sama paljud töid suurimaks takistuseks töö.

Läbisaamist kogukonnaga hindasid vastajad heaks (58%) või keskmiseks (16%).

Kaasamist kogukonna arengusse hindasid vastajad veidi madalamalt: 31% hea ja 25% keskmine. Osalemine kogukonna üritustel on keskmine: 54% vastas nii või hea (17%).

Info kättesaadavus ehk suhtlus vallaga on hea (42%) või keskmine (24%), Sama küsimus riigiametite osas sai veidi madalam skoori: hea 32% ja keskmine 29%.

Teenindusettevõtete info kättesaadavust hinnati heaks (45%) või keskmiseks (39%). Ürituste ja sündmuste info kättesaadavust

hinnati heaks 54% vastajate poolt ja keskmiseks 26% poolt. Ühistranspordiinfo on hea 55% hinnangul ning keskmine 24% meelest.

Infot saadakse peamiselt sotsiaalmeediast (24%) aga ka veebilehelt hiiumaa.ee (18%) ja ajalehest Hiiu Leht ning sõpradelt/tuttavatelt (mõlemad 16%), valla kodulehelt ja muudelt veebilehtedelt leiab infot võrdsest 13%.

Seostest Hiiumaaga: valdav osa vastajatest on kas Hiiumaalt pärit või on keegi lähikondlastest. Samas üle veerandi vastajatest ei ole Hiiumaalt pärit ja ei ole märkinud, et oleks ka pereliikmed.

Selgub, et hiidlaseks olemise üle tuntakse uhkust ning see on osa identiteedist.

Küsimusele, mida ja kes peaks tegema, et Hiiumaast saaks vastaja peamine töö- ja elukoht, vastas veidi üle poole, et tegemist on isiklike valikutega, mida ei saa mõjutada. Siiski veidi üle veerandi vastas, et kolimisele aitaks kaasa rohkem töökohti/ parem ettevõtluskeskkond.

Vähem (9%) tõi põhjuseks konkurentsivõimeliste palkadega töökohtade puuduse. 7% meelest on probleemiks teenused/transport/internet ja 5% hinnangul kaugtöövõimalused.

64% vastajatest ütleb, et ei tee vallale ettepanekuid kohaliku elu paremaks muutmiseks. Pea veerand soovib seda tulevikus siiski teha. Üle poole ei panusta vaid pigem puhkab.

Kuigi kolmandik vastajatest ütleb, et tema seos Hiiumaaga tulevikus ei muutu: käib Hiiumaal samamoodi kui seni, siis kokku üle poole vastajatest näeb oma seost Hiiumaaga suurenevat: ligi veerand plaanib asuda püsivalt Hiiumaal elama ja viiendik hakata siin kaugtööd tegema ning kümnendik hakata sagedamini puhkamas käima.

Laste ja lapselaste seotust hinnatakse tulevikus enda omaga sarnaseks.

Vastajaid oli valdavalt vanuses 46-55 (26%) ning 26-35 (24%) ja 36-45 (21%) ning nende peamine elukoht oli valdavalt Tallinn või Harjumaa – kokku üle 70%.

Sotsiaaltoetuste taotlemine

Kuu taotlused sotsiaaltoetuste määramiseks palume esitada koos pere eluasemekulusid ja tulusid tõendavate dokumentidega Kär-dlas 10.–20. septembril. Info: Pille Alevi tel 505 5746, 463 6094 või pille.alevi@hiiumaa.ee.

Transporditeenus

Kär-dlas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsiooni- või meditsiinasutusesse eakatele ja puudega inimestele – info Pille Alevi telefonil 463 6094.

Saun

Mängude maja sauna Kär-dlas Nuutri tn 21: 1. septembril kell 15–17 meestele, kell 17–19 naistele

Kär-dla sadama sauna: 15. ja 29. septembril kell 13–15 meestele ja kell 15.30–18 naistele. Pileti hind on 2.30.

Sotsiaaltöötaja vastuvõtt Kõrgessaares

Sotsiaaltööspetsialisti vastuvõtt Kõrgessaares on teisipäeviti ja neljapäeviti kell 10–15 Kõrgessaare vallamajas. Väljaspool vastu-võtuaega registreerida vastuvõtuks Pille Näksi telefonil 5855 3736 või pille.naksi@hiiumaa.ee.

Sotsiaaltöötaja vastuvõtt Viskoosa Valitsejamajas 20. septembril kell 11–12.

Foto: Liina Siniveer

Jalgrattamarsruutide tähistus sai värskendust

Augustis käis Hiiumaa jalgrattaradade tähistust hooldamas maan-teeameti koostööpartner Hiiumaa ja kogu Eesti jalgrattamarsruutide tähistuse hooldusel, jalgrattaklubi Vänta Aga president Rein Lepik.

Lepik rääkis, et klubi hooldab igal kevadel ja sügisel jalgrattaradade tähiseid, mida on Hiiumaal üle 100. Hiiumaal ligi 70 märgiga tähistatud „1 Eurovelo“ marsruuti mööda sõites saab 90 km pikkuse ringiga Heltermaalt Kär-dla ja Luidja kaudu Sõru sadamasse. Marsruut jätkub Saaremaal ja jõuab välja Prantsusmaale.

Lepik oli seekord Hiiumaal, et Eurovelo põhimarsruuti „loodusele lähemale tuua“ ja senise põhimaantee asemel suunata rada Paladelt Kär-dlasse mööda väiksemaid teid.

Kohtumisel Kär-dla osavallavanema Lauri Preimanniga arutati, kuidas vald saaks klubi toetada kohalike marsruutide tähistamisel ja märkide lisamisel, et nii hiidlased kui Hiiumaa külalised teaksid oma jalgrattasõite plaanida ja oskaksid kasutada ka lühemaid jalgrattamarsruute.

Marsruut 301 kannab nime Köpu keerud ja teeb 49 km pikkuse tiiru Köpu poolsaare väiksematel teedel ning on hästi tähistatud ligi 50 märgiga.

Küll aga vajaks lisatähistust mitmed täiendavad marsruudid, mis katavad hästi Hiiumaa rannikut. 302, Sadamast sadamasse jõuab 49 km-ga Heltermaalt Sõrule Kassari ringiga. 303, Rabarada on 24 km pikk ja liigub Käinast Männamaa ja Leemeti kaudu Vanajõe oru juurde. 304, Tahkuna tuur teeb 36 km pikkuse ringi, mis saab alguse Kär-dlast ja teeb ringi Tahkuna poolsaarel. 305, Kukka kurvid on lühem, 21 km pikkune tuur Kär-dla lähistel: keerates Paladelt mere poole lennujaa-ma taha ja Hausma teed pidi tagasi Kär-dlasse. 306, Sarve sõit on 16 km pikkune tiir Suuremõisast Sarve kaudu Heltermaale. 307, Kaunis Kär-dla tiirutab 7 km Kär-dla tänavatel.

Hiiumaa jalgrattaradade tähistamisega tehti algust aastal 2001 ja nende tutvustamiseks on välja antud trükis „Hiiumaa 7 jalgrattarada“.

29.09.2019 MAASTIKUJOOKS TAHKUNAS

PÄEVAKAVA•
12.15•start•lastejooksudele•u•300m•
13.00•ühisstart•9•km•ja•5•km•jooksule•kepi••
kõnnile•matkale•
•
Võistluskeskus•asub•Tahkuna•tuletorni•lähedal

MARATON•HIIUMAA•EE

TULE•JOOKSE•KEPIKÖNNI•VÕI•MATKA•KOOS•PEREGA•

HIIUMAA VALD
HIIUMAA MUNICIPALITY

SALVA
KINDLUSTUS

ESTI KULTUURKAPITAL

Detailplaneeringud

Hiiumaa vallavolikogu 21. juuni 2018 otsusega nr 68 otsustati algetada Viilupi külas Meremäe katastriüksuse (katastritunnus 63901:001:1358, üldpind 4,40 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) detailplaneering, mille eesmärgiks on muuta Pühalepa valla keskosa üldplaneeringut muutes planeeringualal määratud põllumajandusmaa elamumaaks, eraldada Meremäe katastriüksusest elamukrunt ja määrata krundi ehitusõigus. Planeeringuala suurus on ca 5 ha. Algatamisel teadaoleva info põhjal täiendavate uuringute läbiviimise vajadus puudub. Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Pühalepa osavalla valitsus (aadress Tempa küla, Hiiumaa vald) ja kehtestaja Hiiumaa vallavolikogu (aadress Keskväljak 5a, Kärddla, Hiiumaa vald). Korraldusega saab tutvuda tööajal Pühalepa vallas ja Hiiumaa valla veebilehel.

Hiiumaa vallavalitsuse 27. juuni 2018 korraldusega nr 483 lõpetati Sarve küla Juhani kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 12. novembri 2009 korraldusega nr 6 Sarve küla Juhani kinnistu detailplaneeringu, mille eesmärgiks on Juhani kinnistust ühe elamukrundi eraldamine ja sellele ehitusõiguse määramine. Juhani kinnistu detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud. Kinnistu omanik on teatanud Pühalepa osavalla valitsusele, et soovib detailplaneeringu koostamise lõpetada.

Hiiumaa vallavalitsuse 27. juuni 2018 korraldusega nr 484 lõpetati Suuresadama küla Kärddla metskond 42 maaüksuse detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 21. juuli 2005 korraldusega nr 348 Suuresadama külas Kärddla metskond 42 katastriüksusel (63901:001:2040) detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli laske- tiiru ja jooksuradade rajamine. Nimetatud detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud. Omaniku esindaja on teatanud Pühalepa osavalla valitsusele, et soovib detailplaneeringu koostamise lõpetada.

Hiiumaa vallavalitsuse 27. juuni 2018 korraldusega nr 485 lõpetati Sarve küla Mikhli, Simuna ja Kaevatsi I detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 12. novembri 2003 korraldusega nr 601 Sarve külas Mikhli, Simuna ja Kaevatsi I kinnistute detailplaneeringu, mille eesmärgiks on Sarve külas uue 10 kV õhu- ja kaabelliini ning komplektalajaama ehitamine. Taotluse detailplaneeringu algatamiseks esitas Eesti Energia AS. Mikhli, Simuna ja Kaevatsi I kinnistute detailplaneeringut ei ole vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud. Elektrilevi OÜ on teatanud Pühalepa osavalla valitsusele, et soovib detailplaneeringu koostamise

lõpetada.

Hiiumaa vallavalitsuse 4. juuli 2018 korraldusega nr 522 lõpetati Sääre külas Ida Tooma kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 12. detsembri 2006 korraldusega nr 605 Sääre külas Ida Tooma kinnistu detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli Ida Tooma kinnistu jagamine ja ehitusõiguse määramine. Nimetatud detailplaneeringut ei ole pärast algatamist vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud. Kinnistu omanik on teatanud Pühalepa osavalla valitsusele, et soovib detailplaneeringu koostamise lõpetada.

Hiiumaa vallavalitsuse 4. juuli 2018 korraldusega nr 523 lõpetati Salinõmme külas Maarja kinnistu ja kiigeplatsi detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 8. detsembri 2011 korraldusega nr 498 Salinõmme külas Maarja kinnistu ja kiigeplatsi detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli Maarja kinnistu jagamine ja ehitusõiguse määramine kruntidele ning puhkeala kavandamine piirnevale maale. Nimetatud detailplaneeringut ei ole pärast algatamist vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud. Kinnistu omanik on teatanud Pühalepa osavalla valitsusele, et soovib detailplaneeringu koostamise lõpetada.

Hiiumaa vallavalitsuse 4. juuli 2018 korraldusega nr 524 lõpetati Lõpe küla Jürna kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 24. septembri 2003 korraldusega nr 494 Lõpe külas Jürna kinnistu detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli Jürna kinnistu jagamine ning kavandatava tapamaja asukoha ja ehitusõiguse määramine. Jürna kinnistu detailplaneeringu avalikustamine toimus 2004. aasta jaanuaris-veebuaris. Avalikustamise käigus tehtud ettepanekute alusel parandatud Jürna kinnistu detailplaneeringut ei ole Hiiumaa Põllumajandustootjate Ühistu (kustutatud äriregistrist 04.03.2010) vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud. Kinnistu omanikud on teatanud Pühalepa osavalla valitsusele, et soovivad detailplaneeringu koostamise lõpetada.

Hiiumaa vallavalitsuse 4. juuli 2018 korraldusega nr 525 lõpetati Heltermaa küla Tambilõuka maa-ala detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 30. aprilli 2009 korraldusega nr 127 Heltermaa külas Tambilõuka maa-ala detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli maa-ala planeerimine supluskohtaks, puhke- ja telkimisalaks. Hiiu maavanema 26. septembri 2016 korraldusega nr 1-1/2016/162 on Tambilõuka maaüksus antud munitsipaalomandisse. Tambilõuka maa-ala detailplaneeringut ei ole edasi menetletud eelarves puuduvate vahendite tõttu ning

tulenevalt seaduses määratud tähtjast ei ole võimalik planeeringumenetlust nõutud tähtjaks lõpule viia.

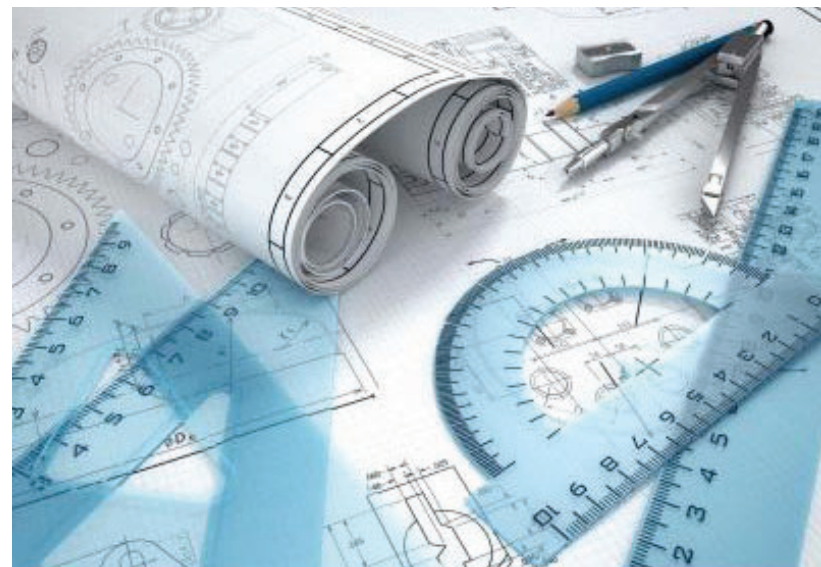
Hiiumaa vallavalitsuse 4. juuli 2018 korraldusega nr 526 lõpetati Heltermaa küla Jüri kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 11. mai 2005 korraldusega nr 197 Heltermaa külas Jüri kinnistu detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli Jüri kinnistu jagamine kaheks elamukrundiks ja hoonestusõiguse määramine. Nimetatud detailplaneeringut ei ole pärast algatamist vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud. Kinnistu omanikud on teatanud Pühalepa osavalla valitsusele, et soovivad detailplaneeringu koostamise lõpetada.

Hiiumaa vallavalitsuse 4. juuli 2018 korraldusega nr 527 lõpetati Hellamaa küla Kadastiku kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 13. augusti 2014 korraldusega nr 298 Hellamaa küla Kadastiku kinnistu detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli Kadastiku kinnistust ühe elamukrundi eraldamine ja krundile ehitusõiguse määramine. Nimetatud detailplaneeringut ei ole pärast algatamist vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud ning tulenevalt seadusest ei ole võimalik planeeringumenetlust nõutud tähtjaks lõpule viia.

Hiiumaa vallavalitsuse 4. juuli 2018 korraldusega nr 528 lõpetati Hausma küla Vana-Tooma kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavalitsus algatas 21. juuli 2004 korraldusega nr 302 Hausma küla Vana-Tooma kinnistu detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli Vana-Tooma kinnistu III maatükile puhkepargi rajamine ja II ja IV maatükile hoonete rajamine. Nimetatud detailplaneeringut ei ole pärast algatamist vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud. Kinnistu omanik on teatanud Pühalepa osavalla valitsusele, et soovib detailplaneeringu koostamise lõpetada.

Hiiumaa vallavalitsuse 1. augusti 2018 korraldusega nr 587 lõpetati Ala küla Andruse kinnistu detailplaneeringu koostamine. Pühalepa vallavolikogu algatas 27. septembri 2011 otsusega nr 149 Ala küla Andruse kinnistu detailplaneeringu, mille eesmärgiks oli Andruse kinnistul Pühalepa valla keskosa üldplaneeringu muutmise, muutes kavandatud põllumajandusmaa elamumaaks ja krundi ehitusõiguse määramine. Nimetatud detailplaneeringut ei ole pärast algatamist vallavalitsusele edasiseks menetlemiseks esitatud ning tulenevalt seadusest ei ole võimalik planeeringumenetlust nõutud tähtjaks lõpule viia.

Hiiumaa vallavalitsuse 15. augusti 2018 korraldusega nr 610 kuulutati välja Kukka küla Sõeru ja Liiva kinnistu detailplaneeringu eskiisi

avalik väljapanek. Planeeringuala suurus on u 5,7 ha. Planeeringuga eraldatakse Sõeru katastriüksusest (63901:001:1320) u 1,5 ha suurune krunt, millele määratakse hoonestusala, mis täpsustab olemasoleva õueala piire, ja ehitusõigus elamu ja kuni seitsme abihoone rajamiseks. Detailplaneeringuga muudetakse Pühalepa valla Suursadama-Kärddla piirkonna üldplaneeringut, muutes kavandatud kaitsehaljastuse ning puhke- ja virgestus-

maa 80% elamumaaks ja 20% tootmismaaks – väikesadama ala. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 10. septembrist kuni 9. oktoobrini 2018 tööpäevadel tööajal Pühalepa osavalla valitsuses Tempa külas Hiiumaa vallas ja Hiiumaa valla veebilehel. Detailplaneeringu eskiisi avalik arutelu toimub 18. oktoobril kell 16 Pühalepa osavalla valitsuses. Täiendav info: Mai Julge, mai.julge@hiiumaa.ee, tel 463 6845

Kingime Eestile juubeliks 100 000 uut geenidoonorit!

Aprillis algas sotsiaalmististeeriumi algatusel ja riikliku rahastusega uute geenidoonorite kaasamine Eesti geenivaramusse. Tervise arengu instituudi ja Tartu ülikooli Eesti geenivaramu koostöös on kavas 2018. aasta jooksul koguda täiendavalt 100 000 inimese vereproovid, millest eraldatakse DNA

ning teostatakse selle genotüpiseerimine ehk koostatakse personaalsed geenikaardid. Varem geenivaramuga liitunud doonoritele on juba sarnane DNA analüüs tehtud ning geenivaramu on alustanud teadustöö tulemustel põhineva esmase tagasiside andmisega selleks soovi avaldanud inimestele. Ka uutele liitujatele on kavas välja töötada geneetiliste riskide raportid ja luua võimalused nende kättesaadavaks tegemiseks läbi meditsiinisüsteemi.

Kes koguvad andmeid?

Vereproovide kogumine (6 ml veeniverd) toimub suuremates haiglates (Tartu ülikooli kliinikum, Põhja-Eesti regionaalhaigla, Lääne-Tallinna keskhaigla, Ida-Tallinna keskhaigla, Kuressaare, Läänemaa, Rakvere, Viljandi ja Pärnu haigla) ning SYNLABi verevõtupunktides üle Eesti.

Geenivaramuga liitumine on tasuta ja aega vere loovutamiseks eelnevalt broneerida ei ole tarvis.

Kes võivad saada geenidoonoriks?

Geenidoonoriks võivad saada vabatahtlikkuse alusel Eesti elanikud alates 18. eluaastast, kes ei ole varem liitunud geenivaramuga. Geenidoonoriks saamise ja vereproovi loovutamise eelduseks on eelnev informeeritud nõusoleku vormi digiallkirjastamine, mida saab teha kasutades ID-kaarti või mobiil-IDd keskkonnas www.geenidoonor.ee.

Miks on vaja geenivaramut laiendada?

Tartu ülikooli Eesti geenivaramu on loonud arstiteaduse arengule olulise andmebaasi, millega on varasemal andmete kogumise perioodil (2002-2011) liitunud 52 000 eestimaalast, ehk 5% Eesti täiskasvanud elanikkonnast. Geenivaramu andmebaas on täienenud teiste terviseandmeid sisaldavate andmebaaside ja registritega linkimise teel. Välja on töötatud meetodid terviseriskide paremaks ennustamiseks, et edaspidi saaks geneetilist informatsiooni arvesse võttes haigusi tulemuslikumalt ennetada ja täpsemalt ravida. Geenivaramu loodud biopank on suurim Eestis ja üks edukamaid Euroopas. Selle laiendamine võimaldab suurendada tema väärtust nii teadusliku uurimistöo jaoks vajaliku andmebaasina kui ka geeniinfot põhineva personaalmeditsiini juurutamise möödapääsmatu eeldusena.

Lisainfo: www.geenidoonor.ee

30 aastat Hiiumaa orienteerujate klubi

Hiiumaa orienteerujate klubi (HOK) moodustati 4. septembril 1988. aastal. Hetkel kuulub klubisse 80 liiget.

Klubi tegevust juhib kaheks aastaks valitud juhatus. Praegu on presidendiks Eda Tärk, juhatusse kuuluvad veel Tanel Esta, Ene Leht, Anu Saue, Marina Väljas ja Ave Tartu.

Klubi esindusvõistluseks on 1962. aastast igal aastal toimuv Hiiumaa karikavõistlus. 1.–2. septembril selgitatakse Kaplimägedes karikavõitjad juba 57. korda.

HOK on läbi viinud Eesti meistrivõistlusi orienteerumises 10 korral ja 15 erineval rajal. 1992. aastal korraldasime Balti riikide meistrivõistlused ja 2012. aastal spordiliidu Kalev suvejooksu.

1977. aasta 14. juulist toimuvad igal aastal orienteerumiseljapäevakud. 21. juunil sai teoks 900. neljapäevak. Arvo-Jüri Rist on neljapäevakul osalenud rajameistri või võistlejana 827 korral.

Alates 1988. aastast on klubi välja andnud 55 orienteerumiskaarti. Nendest enamiku autoriks on Toivo Saue.

Hiiumaa spordikoolis juhendavad noori Anu Saue ja Kristi Heilman. Pikki aastaid juhendas noori edukalt Toomas Mast. 1990ndatel tegutses Käina koolis noortetreenerina Anu Toode ja Emmaste koolis Jaan Kallisma.

Lisaks orienteerumisele oleme üheskoos korranud Paluküla suusarada, viinud läbi Kärkla linna 1. mai jooksu, korraldanud aastatel 2004–2008 Suurt Ratsoitu, osalenud RMK üritusel

„Mets puhtaks!“ ja käinud metsa istutamas. Tänu klubi tublidele liikmetele on meil olnud tegutsemisaastate jooksul edukaid ettevõtmisi ja häid sportlikke tulemusi.

Eesti meistrivõistlustel orienteerumises on erinevates vanuseklassides kokku 2018. a. alguse seisuga võidetud 352 medalit. Oma vanuseklassides on 30 aasta jooksul olnud Eesti parimateks Merike Vanjuk D13 klassis, Ott Rakkaselg H14 ja H35, Toivo Saue H45, 50, 55, 60, Eveli Saue D12, 14, 16, 18, 20 klassis, Toomas Mast H35, 40, 45. Anu Saue D55, 60, Eliise Kesküla N12, 14 klassis. Eesti noorte- ja täiskasvanute koondisesse on kuulunud Ott Rakkaselg, Eveli Saue, Elo Saue, Mati Mägi, Taivo Timmusk, Triin Soonvald, Liisi Reitalu, Tiina Laas, Toomas Mast, Eliise Kesküla, Siiri Talts, Helena Maripuu ja Kustu Künnapas.

Rahvusvahelise koolispordiliidu meistrivõistlustel võitsid kuldmedalid Ott Rakkaselg 1995. ja Taivo Timmusk 1998. a. Taivo võitis lisaks 2000. a. pronksmedali. Noorteklassides võistles silmapaistvalt Eveli Saue, kes võitis pronksmedalid Euroopa noorte, Balti riikide meistrivõistlustel ja juunioride MMil. Eesti koolispordiliidu meistriteks on tulnud erinevates vanuseklassides Elo Saue, Merike Vanjuk, Eero Saue, Taivo Timmusk, Eveli Saue,

Jürgen Liister, Eliise Kesküla, Siiri Talts ja Maria Eller. EOL ja Printcenteri karikasarja kokkuvõttes on esikohad võitnud Eliise Kesküla ja Maria Eller. Toivo Saue saavutas rogaini Emil supervetarnide klassis pronksmedali 2011.

aastal. 2014. a võitis Toivo rogaini Emil kuldmedali. Koos Anu Sauega võideti rogaini MMil 2015. a hõbemedal ja 2017. a pronksmedal. 2012. a laskeorienteerumise MMil võitis Toivo kuld- ja hõbemedali.

Hiiumaa parimateks sportlasteks on valitud HOKi liikmetest Elo Saue 1990., 1994. ja 1995. aastal,

Merike Vanjuk 1999. ja 2001. aastal, Eveli Saue 2000., 2002., 2003. ja 2004. a. Anu Saue pälvis parima treeneri tiitli 2001. ja 2003. aastal ning Toomas Mast 1996. aastal. Hiiumaa spordiliit tunnistas 2001. aastal aasta parimaks spordisündmuseks Hiiumaa 40. karikavõistluse orienteerumises. Aasta tegijaks on valitud Helen Mast 1997. ja 2007. aastal ning Eda Tärk 2004. aastal.

HOK valiti Hiiumaa parimaks spordiklubiks aastatel 2009, 2010, 2011, 2016 ja 2017. 2011. a premeeris Eesti Orienteerumislit klubi tiitliga aasta tegija. Spordiliit Jõud nimetas 2011. a parimaks piirkondlikuks spordiürituseks Hiiumaa 50. karikavõistluse orienteerumises ja 2017. a meie poolt korraldatud Eesti meistrivõistlused orienteerumise pikal

Hiiumaa orienteerujate klubi liikmed Toivo ja Eveli Saue. Foto: erakogu

rajal. Anu Saue pälvis spordiliidult Jõud tiitli parim piirkondlik noortetreener 2016. aastal.

Kärkla linna aastapreemiaga on tunnustatud Helve Rakkaselga 1994. a ja Eda Tärki 2009. a.

Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupi elutööpreemia on pälvinud Arvo-Jüri Rist 2004. a, Ahto Heilo 2006. a. Preemiaga „Tänu ja Kumardus“ on tunnustatud Toivo Sauet 2006. a, Eda Tärki 2010. a, Friedrich Semanit 2016. a ja Arvo-Jüri Risti 2017. a.

2017. a tunnistas Hiiumaa maavalitsus ja SA Tuuru HOKi parimaks

kodanikuühenduseks maakonnas, seda orienteerumiseljapäevakute korraldamise eest 40 aasta jooksul, orienteerumisspordi arendamise eest Hiiumaal ja hiidlaste tervise edendamise eest.

Sünnipäeva tähistame hooaja viimasel neljapäeval 20. septembril Kärklal Villalaos.

Eda Tärk

Hiiumaa orienteerujate klubi president

Omavalitsuste suvemängud

Juulis toimunud 43. Eesti omavalitsuste suvemängudel Haapsalus saavutasid Hiiumaa sportlased tubli 11. koha 50 linna ja valla hulgas, suuremate ehk üle 8000 elanikuga valdade seas 6. koha.

Hiiumaa vald tänab kõiki suvemängudel osalenud tublised sportlasi ja võistkonna komplekteerinud Ülle Paasoja! Hiiumaa sportlased võistlesid tublilt ligi 1700 sportlase seas.

Discgolfis saavutasid hiidlased 3. koha ja töid omavalitsusele 45 punkti. Meie võistkond mängis koosseisus Raigo Golub, oma võistlusklassis I koht, Helian Mai-vel II, Kairi Pisa II, Karin Pisa 4., Madis Aal 10. ja Martin Kömmus 18. koht.

Mälumängus tuli Hiiumaale 5. koht. Sealjuures saadi sama palju punkte kui kolmas koht, aga otustasid viigilahutusküsimused. Meie võistkond oli koosseisus Tiit Kerves, Hergo Tasuja, Alo Altement, Taivo Rist ja Anu Tammeaur.

Orienteerumises sai Hiiumaa 5. koha suuresti tänu noortele ja nad töid sarnaselt mälumänguri-

tele vallale 42 kohapunkti. Meie parimana oli Kustu Künnapas M21 arvestuses 4.3 km 21 kontrollpunktiga rajal teisel kohal ajaga 19:23, kusjuures kaotus võitjale napid 18 sekundit. N16 vanuses 16 kontrollpunktiga 3 km rajal sai Maria Eller 3. koha ajaga 18:13, Herta Kesküla oli 6. ajaga 19:46 ja Eliise Kesküla 9. ajaga 21:17. M35 arvestuses oli Mati Mägi 4 km ja 18 kontrollpunktiga rajal 4. ajaga 19:19 ning Märt Kesküla 13. ajaga 24:49. Triin Helimets oli samal rajal N21 arvestuses 9. ajaga 25:27. M45 arvestuses võisteldi 16 kontrollpunktiga 3,5 km rajal, kus Allar Padari oli 6. ajaga 17:59 ja kohe tema järel Toomas Mast ajaga 18:14. Kati Rüütelmaa saavutas samal rajal N35 klassis 4. koha ajaga 21:41. Kristi Heilmann N45 vanuses 16 kontrollpunktiga 3,3 km rajal 5. koha ajaga 22:19 ja Ülle Paasoja 19. koha ajaga 36:45.

Tennisest tuli 40 punkti ning 7. koht. Meie võistkond oli koosseisus Liisi Käär, Jaanus Mäe, Leemet Käär, Oliver Tatar.

Jalgrattagrossis said hiidlased

35 punkti ja 12. koha. Indra Kutsar saavutas naiste lühikesel distantsil 3. koha ajaga 42:01,69. Karmo Kutser sõitis ennast mees- te pikal distantsil kuuendaks ajaga 1:01:20,7 ning Robin Pruul lõpetas 19. tulemusena. Samal distantsil lõpetas Ain Kotter 23. ja Erkki Kotkas 24.

Meeste võrkpallis tuli 14. koht, mis andis 34 punkti.

Kergejõustikus saavutas Hiiumaa 31. koha. Ülle Paasoja tõi naisveteranide kuulitõukes 4. koha tulemusena 11,3 m. Jaan-Martin Ugam võistles odaviskes, kus sai meeste arvestuses 10. koha tulemusena 37,5 m, kõrgushüppes 12. koha tulemusena 1,70 m ja kaugushüppes 16. koha 5,52 meetriga. Laura Teras jooksis naiste arvestuses 1500m ja aeg 6:59,9 tõi ta 12. kohale. Madis Annus jooksis 5000 m ajaga 18:20,6, mille eest 15. koht ning 1500m ajaga 4:57,1, mis tõi 20. koha. Hergo Tasuja jooksis meeste arvestuses 100m ajaga 12,75 ennast 21. kohale ning kaugushüppes sai 4,56 meetriga 23. koha.

HIIUMAA
SPORDIKESKUSE
arhitektuurikonkursi võidutööd

Kõrgessaare vaba aja keskus
6.-27. sept E-R 9-17

Suuremõisa loss
4.-30. okt E-R 9-16

Käina hivi- ja kultuurikeskus
5.-30. nov E-R 12-17

Emmaste raamatukogu
4.-28. dets N, R 10-18, K 10-13, L 10-14

Emmaste osavallamaja
4.-28. dets E-N 9-17, R 9-14

Erivajadustega inimeste teatripäevad Hiiumaal

MTÜ Kõrgessaare Puuetega Noorte Klubi Vikerkaar korraldab tänavu koostöös Hiiumaa Sotsiaalkeskusega 26. ja 27. juunil Kärda põhikooli saalis vabariiklike erivajadustega inimeste teatripäevi. Teatripäevad on toimunud igal aastal erinevates Eestimaa paikades ja tänavu oli põhjust kõikidel selleks puhuks Hiiumaale tulla. Koos Hiiumaa noortega oli üle Eesti siia kohale sõitnud ligi 200 erivajadustega inimest 12 organisatsioonist.

Klubi Vikerkaar liikmed esitasid teatripäevadel etteaste "Kaks kanget madrust", mis rääkis loo sellest, kuidas eluga pahuksisse sattunud madrused ühtäkki korralikuks otsustasid hakata. Näidendi autor on Larissa Eelma ja lavastajaks Juta Ülemaantee. Lisaks sellele, et proovid möödusid väga põnevalt ja sisukalt, sai ühiselt otsitud ning tehtud mitmeid mereteemalisi kostüüme ja lavakaunistusi. Meie klubi liikmed said seeläbi treenida enda mälu, arendada loovat mõtlemist ja suurendada enesekindlust. Oleme igati tänulikud selle üle, et meil oli võimalus korraldada nii suurejooneline üritus, kus lisaks meile esinesid väga paljud teised Eestimaa erivajadustega inimesed.

Seoses sellega soovime tänada kõiki neid, kes aitasid ja toetasid meid teatripäevade läbiviimisel: SA Kodanikuühiskonna Sihtkapitali kohaliku omaalgatuse programmi, Hiiumaa Puuetega Inimeste Koda, Kärda Põhikooli, Hiiumaa Sotsiaalkeskust ja MTÜd Vaimupuu. Ja eriti suured kiidusõnad soovime edasi anda Juta Ülemaanteele, sest tänu tema südamega tehtud tööle kujunesid meie näidend ja kogu teatripäevade üritus nii suurejooneliseks, et soovime ka järgnevatel aastatel teatripäevadel osaleda.

Annely Laur

MTÜ Kõrgessaare Puuetega Noorte Klubi Vikerkaar juhataja

Folgimaiguline muusikapäev Hiiumaal

Muusikasõpradel tasub rõõmustada, sest peagi on käes 1. oktoober, mil tähistatakse rahvusvahelist muusikapäeva. Selle raames on Eesti muusikanõukogu võtnud kätte korraldada üle 100 tasuta kontserdi üle terve Eestimaa, millesse muusikud ja kontserdipaigad panustavad oma vabast tahtest. Repertuaaridesse kuuluvad palad peamiselt pärimusmuusikast, klassikalisest muusikast ning džässist.

Olete kõik oodatud **1. oktoobril** Hiiumaa eripaikadesse kuulama kontserte:

Kell 13.00 vallutavad folgivõnked Kärda kultuurikeskuse. Lavale astuvad Karoliina Kreintaal (viul, vioola, laul), Merike Paberits (torupill, flööt, parmupill) ning Katariin Raska (torupill, saksofon, parmupill).

Kell 17.00 esinevad Suuremõisa lossis EV100 kingituse "Igal lapsel oma pill" raames endale uue pilli saanud lapsed ja noored. Pillidel lasevad kõlada Suuremõisa lasteaed-põhikooli lasteaiälapsed ning õpilased. Üles astuvad ka Karoliina Kreintaal, Merike Paberits ning Katariin Raska.

Kell 17.30 saab samuti uute pillide kõla kuulata Rudolf Tobiase majamuuseumis, kus esinevad Käina huvikooli õpilased.

Rahvusvahelise muusikapäeva sünni jäab aastasse 1975, kui tollane Rahvusvahelise muusikanõukogu president ning legendaarne viuldaja Yehudi Menuhin arvas, et muusikale tuleks täiesti ametlikult sisse pühitseda üks päev, millega tähistada muusika olemasolu, aga ka mõtiskleda selle olulisusest ja mõjust.

Sellel aastal tõmbab muusikapäevale joone alla õhtune tseremoonia, kus Eesti muusikanõukogu ja Eesti kultuurkapital premeerivad silmapaistvaid muusikategelasi. Pidulik gala leiab aset Tallinna lennujaamas ning seda on võimalik jälgida otseülekanadena ETVs. Lisainfo: <http://muusikapäev.ee>

Klaasikunstnike ühenduse aastanäitus 'TULI KLAAS' Hiiumaal

Hiiumaa muuseumi Pikas majas 24. augustist 31. oktoobrini ja Nelja Nurga Galeriis 24. augustist 29. septembrini (avatud R-L ja kokkuleppel, kontaktid FB lehel)

Sel aastal möödub 390 aastat Hüti klaasikoja rajamisest Hiiumaal, mis oli Eesti aladel esimene. Hiiumaa muuseumi selle hooaja ekspositsioonid on lähtunud neljast elemendist – TULI, VESI, ÕHK, MAA. Kuigi klaasitootmine on kõigi nelja elemendiga seotud, siis näituse märksõnaks on TULI kui olulisim neist.

TULI ja TULEMINE – klaasi tulemine läbi tule, klaasitootmise tulemine Hiiumaale-Eestimaale, klaasikunsti taastulemine Hiiumaale.

Näituse ühe osa moodustab lühike sissevaade taustalukku – Hüti klaasikoja lugu koostöös Hiiumaa muuseumiga. Teise osa moodustab Eesti klaasikunsti olemus ja olevik aastal 2018.

Hüti klaasikoja loomise aastapäeva tähistamine sai suurema

hoo sisse 15 aastat tagasi, kui Hiiumaa muuseumi teadur Helgi Põllo koos Eesti kunstiakadeemia emeriitprofessor Maie-Ann Rauniga (kes omal ajal väljakaevamistöodel tudengina osales) võtsid Hüti pärandi luubi alla ja prof Rauni juhtimisel sai Skankristalli Kalli Sein toonase vallavalitsuse palvel esimese klaaspudelitest mälestusmärgi klaasikoja asukohata. Viis aastat tagasi, aastal 2013, sai esialgne mälestusmärk koostöös Kõrgessaare vallavalitsuse ja Katrin Sarapuuga asendatud suurema ja püsivama mälestusmärgiga ning tähistatud suure Eesti klaasikunsti ülevaatenäitusega "Liivast oled sa sündinud...." Reigi pastoraadis.

Hüti klaasikoja 390. aastapäeva näitusega kaasnevad giidiga ringkäigud näitusel, haridusprogrammi klaasitehnoloogiate ja klaasikunsti võimaluste kohta. Haridusprogrammi ja näituse ringkäikude toimumisajaks on planeeritud aeg septembris-oktoobris ja Hiiumaa toidu- ja kunsti festivali raames 19.–22. septembril. Ajad ja töötoad täpsustuvad kokkulepete sõlmimisel.

Klaasinäituse ja haridusprogrammi aeg on sobitatud septembris, et sündmus eristuks Hiiumaa liiga tihedast suvehooajast ja haridusprogramm kaasaks võimalikult palju Hiiumaa kooliõpilasi.

Nelja Nurga galerii näitus on suunatud klaasi tarbelisemale poolele, taaskasutusele ja ökoloogilisele mõtlemisele. Kuigi Hiiumaa on olnud koduks Eesti alade esimesele klaasitööstusele, mille toodangus moodustasid tähtsa osa just igapäevased tarbendid ja laboratooriuminõud, siis tänapäeval on ta tuntud plastisarena. Plast on meie elus suures osas üle võtnud kergelt puruneva klaasi kasutusala – igapäevased tarbendid, köögitarvikud, paken did, taara. Mõlemad, nii klaas kui plast on omal moel keskkonnale jälgijätavad.

Kuigi plastmaterjalidest kulkam, on energiamahuka ning ökoloogilist jalajälge jätku tootmise tulemusel sündiv klaas on siiski läbinisti looduslik materjal, inertne ja tugev. Tema kasutusala laboratooriumides ja ökoloogilise meelsusega majapidamises ei kao kuhugi.

Klaasi tuntuim taaskasutus on sorteerimine ja ümbersulatus. Kas on aga muid võimalusi klaasikunstnikul või disaineril oma töös taaskasutada klaasi, vähendada klaasi ökoloogilist jalajälge?

Näituse kuraator on Kalli Sein, kujundajad Maret Kukkur ja Valer Sein

<https://www.facebook.com/events/308440706575427/>

Hiiumaa Muuseum ja Nelja Nurga Galerii (sügisperioodil avatud R-L kell 11–15 ja kokkuleppel)

Kontakt ja info:

Kalli Sein, klaasikunstnik (tel 503 2246)

Eesti Klaasikunstnike Ühenduse liige

Eesti Kunstnike Liidu liige

Võta osa maailmakoristuspäevast 15. septembril!

Maailmakoristuspäev 15. septembril toimub ka Hiiumaal: vallavalitsus kutsub üles andma teada koristamist vajavatest kohtadest ja osalema juba kirja pandud talgutel. Samuti otsitakse veel talgujuhte.

Eesti eestvedamisel hakkavad ühel ja samal päeval maakera puhutamaks koristama korraga ligi 150 riiki. Eestis on koristuspäeva fookuses metsad, mererannad ja järvede-jõgede kaldad.

Koristatakse avalikul maal ning eramaal vaid juhul, kui tegemist on avaliku kasutusega kohtadega. Seega, alustuseks on vaja kaardistada kõik koristamist vajad kohad. RMK ja maanteeamet on lubanud samuti kaardistamisel osaleda ja asupaigad oma maal üles anda. Kui kohad on välja selgitatud, saavad inimesed maailmakoristus.ee kaardilt valida, kus koristavad. Hiiumaa prügila koostöös vallaga korjab kokku prügi.

Vaata lisainfot, anna teada koristamist vajavast kohast või osale talgutel: www.maailmakoristus.ee/maailmakoristuspaev/

Lugupeetud Hiiumaa eakad!

Hiiumaa Pensionäride Ühendus soovib koos tähistada eakate päeva, mis on teatavasti 1. oktoobril.

Koguneme pühapäeval, **30. septembril, kell 12.00 Kärkla kultuurikeskusesse**. Istume koos kohvilauas ja nautime ansambli „Meremees“ kontserti, kelle repertuaaris on laule kuulamiseks, kaasalaulmiseks ja tantsimiseks. Loodame kohtuda Hiiumaalt Riigikokku kandideerijatega ja eks natuke jagub ka üllatusi.

Arvestada tuleks kolme tunniga. Et korraldus sujuks, kõik kenasti kohale jõuaks ja omale koha saaks, oleks vaja ikka jälle osavõtusoovist teada anda oma piirkonna kooskäimise kohtadesse: Emmaste päevakeskusesse, Kõrgessaare päevakeskusesse, Hella-maa perekeskusesse, Kärkla päevakeskusesse, Käina sotsiaaltöö spetsialistile. **Osalustasuks ikka viis eurot.**

Hiiumaa PÜ juhatus

Eakate reis Tallinna

19. septembril on eakatel võimalik külastada Tallinna Botaanikaäeda ja Maarjamäe lossi kompleksi.

Orienteeruv hind 40 eurot.

Soovi korral palun võtke ühendust Kärkla päevakeskusega telefoninumbri 46 3261.

KÄINA HUVIKOOL OOTAB UUSI ÕPILASI

Muusikaosakonda ootame flöödi (õp Siim Liik), plok-flöödi (õp Malle Murgimäe), viiuli ja viola da gamba (õp Arvo Haasma) erialale.

Kunstiosakonda (õp Silli-Mai Kütt) ootame kunstihuvilisi alates 5.–7. eluaastast ettevalmistusklassi ja alates 8. eluaastast põhiõppesse.

Tantsuosakonda (õp Helgi Taelma ja Maigi Taelma) ootame tantsuhuvilisi alates 3. eluaastast ettevalmistusklassi, 1.–3. klassi õpilasi põhiõppesse ja alates 12. eluaastast neiduderühma.

Avaldusi võtame vastu 5. septembrini.

Avalduse blankett saadaval kodulehel www.kainakultuur.ee

Info tel 463 6132, 5346 3896, ly.meldorf@hiiumaa.ee

KÄINA SPORDIKESKUSE LAHTIOLEKUAJAD

01.sept. 2018 - 30. aprill 2019

E, T, N, R

- 15:00-21:00

(saunad avatud 16:00-20:45)

K

- 15:00-20:00

(saunad avatud 16:00-20:00)

L, P

- 12:00-21:00

(saunad avatud 12:00-20:45)

Hiiumaa sotsiaalkeskus võtab tööle
HOOLDUSTÖÖ SPETSIALISTI

Motiveeritud sooviavaldus koos palgasooviga, elulookirjeldus ja haridust tõendava dokumendi koopia palume saata digitaalselt allkirjastatuna meiliaadressile riho@sotsiaalkeskus.ee hiljemalt 10. septembriks 2018. a.

PALADE LOODUSKESKUS SOOVIB RÕÕMSAT KOOLIAASTA ALGUST NING OOTAB SIND JUBA SEPTEMBRIS JÄRGMISTELE ÜRITUSTELE:

08.09 AVATUD LOODUSKESKUSTE PÄEV "VÄRVILINE LABOR" kell 12-15, laboris ja õppeklassis

12.09 LASTE TEADUSKLUBI kell 18, Soeras

13.09 KIVIMITE ÕPPEVÄLJAKU AVAMINE "TANTSUD KIVIRINGIL" kell 18, Soeras

27.09 KESKKONNAHARIDUSE INFOPÄEV kell 15, Soeras

ROHKEM INFOT:
WWW.FACEBOOK.COM/PALADELHK
PALADELHK@GMAIL.COM
5342 2087

Ekskursioonid Rudolf Tobiase uuenenud majamuuseumis

Helilooja elu ja loomingut tutvustab Madis Salum

ettetellimine Hiiumaa Muuseumis
tel. 4632091
info@muuseum.hiiumaa.ee

hind 15 €
pluss muuseumi pääsmed 2€/in.

Septembris Hiiumaa sotsiaalkeskuses

Kõrgessaare päevakeskuses:

3. septembril alates kl 8.30 pediküriteenus. Info ja registreerimine Eve Heinmaa tel 516 3126

12. septembril alustab seeniortantsuring. Tantsutunnid toimuvad kolmapäeviti kl 13–14.30. Ootame tantsima uusi liikmeid, tule julgesti!

18. septembril alates kl 8 juuksur. Eelnev registreerimine Sirje Vaku tel 463 1297, 5666 2317

20. septembril kl 13 koosviibimine: vallaametnike infotund, sünnipäevalaste õnnitlemine. Transport: 11.45 Kiivera, 12.20 Kidaste, 12.25 Roots, Pihla, 12.35 Lauka, Viskoosa

1. oktoobril alustab tervisevõimlemisring. Tunnid toimuvad esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 15–16

Kõrgessaare päevakeskus osutab pesu pesemise ja dušiteenust, eelnevalt kokku leppida Inna tel. 504 2292.

Tegevustoas Kärklas

12. septembril kl 11–18 laagripäev Kuris

17. septembril kl 11 Jalutuskäik Kärkla tänavatel

28. septembril kl 10 meisterkokk Jüri, juurvilja-piimasupp

Omastehooljad

14.–15. septembril omastehooljate reis

Paunverre.

Täpsem info Raili telefonil 508 8164.

Hiiumaa muuseumis

KASSARI MUUSEUMIMAJA

UUS NÄITUS! „Elu saarel. Tuli, vesi, õhk, maa.“

Näitus heidab pilgu ennekõike hiidlaste elu argipäeva nähtustele ja sündmustele, kuid jätab ruumi ka filosoofilistele mõtisklustele ning olulistele pöördetähtsustele saare ajaloo. Tuhanded aastad inimese elust on siin esitatud läbi nelja ürgemendi, mis juba pealkirjas mainitud. Ei ole juhtumiste kronoloogilist järjestust, on seosed, oskused, võimalused ja paratamatus. Näitus on esemerohe ning lisaks teada-tuntud tarbeesemetele on seal ka mõned päris kaasaegsed kohapeal valmistatud asjad.

Põhiidee ja esemevalik tulid H. Põllolt, kujunduse kontseptsioon ja tehnilised lahendused tegid Mae Kivilo ja Kaarel Kuusk. Näituse ehitamise ja ülespanemisega tegelesid aga pea kõik muuseumi töötajad.

Uus ekspositsioon sai sissea-

de hankimisel toetust LEADER programmis.

Kassari muuseumimaja avatud IGA PÄEV kl 10–18.

PIKK MAJA

Näitus „Kes sa oled, Paul?“

Pika maja teise korruse galeriis on Paul Kammi 100. sünniaastapäevale pühendatud näitus, kus heidame pilgu kunstniku elule ja tegevusele.

Eelmise aasta 29. detsembril möödus 100 aastat Paul Kammi sünnist. Paljude jaoks oli tegemist kuulsaima Kärkla kodanikuga ning tuntuima Hiiumaal alaliselt elava kunstniku ja sõjakangelasega. Tema karm saatust inspireeris paljusid nii Nõukogude Liidus kui sellest väljas. Ometigi on ta ka üks neist, kes on tänapäeval paljudele tundmatu.

Pikk maja on avatud IGA PÄEV kl 10–17.30. Muuseumi lahtiolekuaegadel avatud ka meene- ja raamatupood. Laienenud on muu-

seumipoe raamatuvalik. Riilutelt leidub häid raamatuid hiiumaa-, ajaloo-, loodus-, kokandus- ja käsitööhuvilistele, sekka ka ilukirjandust ja lasteraamatuid.

Lisainfo: 4632091 või info@muuseum.hiiumaa.ee

MIHKLI TALUMUUSEUM

avatud kuni 3. septembrini T–P kl 11–18, alates 4. septembrist ettetellimisel!

Kutsume kõiki huvilisi Mihkli talumuuseumisse tutvuma talueluga, osalema talutöodes, külastama näitusi või hoopis kiigele. Võimalus korraldada mõnus piknik taluõuel või tellida ehtsat suitsusauna. Vahvat tegemist on ka lastele: mängida jooksumängu „Sounast aidani“.

Perenaine Öie Laksberg, tel: +372 5666 6895, oie.laksberg@gmail.com

RUDOLF TOBIASE MAJAMUUSEUM on avatud ettetellimisel.

Tulekul Hiiumaal

L, 1. sept

Hiiumaa 57. karikavõistlused orienteerumises Mägipel

P, 2. sept

kl 12 Hiiumaa Kino: "Printsess ja draakon" Kärkla kinosaalis

kl 13.30 FC Hiiumaa – Lihula Jalgpalliklubi Kärkla staadionil

kl 14 Hiiumaa Kino: "Timm Thaler ehk müüdnud naer" Kärkla kinosaalis

kl 16 Hiiumaa Kino: "Ära muretse, ta ei jõua jalgsi kaugele" Kärkla kinosaalis

Hiiumaa 57. karikavõistlused orienteerumises Mägipel

K, 5. sept

kl 17.30 Hiiumaa Kino: "Printsess ja draakon" Kärkla kinosaalis

kl 18 Nargenfestival: Pärdi päevad 2018 Tabula rasa Pühalepa kirikus

kl 19 Hiiumaa Kino: "Ära muretse, ta ei jõua jalgsi kaugele" Kärkla kinosaalis

N, 6. sept

kl 17 orienteerumiseljapäevak algusega Lauka koolist

kl 19 sadamakino: "Ahto. Unistuste jaht" Orjaku külamajas

R, 7. sept

kl 9 alustab kahepäevane koolitus mahepõllumajanduslikust linnukasvatusest Hiiumaa ametikoolis

L, 8. sept

kl 12-15 Palade loodushariduskeskuse läaboris ja õppeklassis avatud looduskeskuse päev Värilise labor

kl 17 U16 jalgpallivõistlus FC Hiiumaa – FC Nõmme United Kärkla staadionil

P, 9. sept

kl 15 Hiiumaa Kino: "Timm Thaler ehk müüdnud naer" Kärkla kinosaalis

kl 17 Hiiumaa Kino: "Ära muretse, ta ei jõua jalgsi kaugele" Kärkla kinosaalis

kl 19 Hiiumaa Kino: "Raamatu-pood" Kärkla kinosaalis

K, 12. sept

kl 17.30 Hiiumaa valla arengust-rateegia 2035+ koosolek Kõrgessaare vabaajakeskuses

kl 18 Soera kivimitemajas Laste teadusklubi

kl 18 jooksuüritus "Ringlev sügis" Kärkla linnapargis

N, 13. sept

kl 17 orienteerumiseljapäevak Palade spordihoonest

kl 17.30 Hiiumaa valla arengust-rateegia 2035+ koosolek Käina vallamajas

kl 18 Soera kivimitemaja juures

kivimite õppeväljaku avamine Tantsud kiveringil

kl 19 KKNP hooaja lõpetamine: Kärkla kammerkoori ja ansambli Kolm musketäri kontsert "Lase ma laulan" Orjaku sadamas

R, 14. sept

kl 16 Hiiumaa Kino: "Printsess ja draakon" Kärkla kinosaalis

kl 17.30 Hiiumaa valla arengust-rateegia 2035+ koosolek Emmaste noortekeskuses

kl 17.30 Hiiumaa Kino: "Raamatu-pood" Kärkla kinosaalis

kl 20 Hiiumaa Kino: "Võta või jäta" Kärkla kinosaalis

L, 15. sept

kl 10–15 Sõru sügislaad Sõru paadikuuris

kl 10–15 huvihariduse mess 2018

P, 16. sept

kl 13.30 FC Hiiumaa – Kohila Püsimus Kärkla staadionil

E, 17. sept

kl 17.30 Hiiumaa valla arengust-rateegia 2035+ koosolek Hella-maa perekeskuses

kl 19 Piret Eesmaa monolavastus "Ma olen paks" Kärkla kultuurikeskuses. Pilet 10€

T, 18. sept

kl 17.30 Hiiumaa valla arengust-rateegia 2035+ koosolek Kärkla vallamajas

kl 17.30 Hiiumaa Kino: "Enam kui elu" Kärkla kinosaalis

kl 19.30 Hiiumaa Kino: "Armastusega Vincent" Kärkla kinosaalis

K, 19. sept

kl 17.30 Hiiumaa Kino: "Võta või jäta" Kärkla kinosaalis

kl 19.30 Hiiumaa Kino: "Raamatu-pood" Kärkla kinosaalis

Hiiumaa toidu ja kunsti festival 2018

N, 20. sept

kl 17 Orienteerumiseljapäevak Kärkla Villalaost

kl 17.30 Hiiumaa Kino: "Juured" Kärkla kinosaalis

kl 19.30 Hiiumaa Kino: "Igapäeva-elu müstika" Kärkla kinosaalis

Hiiumaa toidu ja kunsti festival 2018

R, 21. sept

Hiiumaa toidu ja kunsti festival 2018

L, 22. sept

kl 9 Sõru XIII purjeregatt Sõru sadamast

kl 10-15 Hiidlaste sügislaad Kärkla keskvaljakul

kl 11 Hiiumaa Kino: "Timm Thaler ehk müüdnud naer" Kärkla kinosaalis

kl 11.30 U12 jalgpallivõistlus FC

Hiiumaa – Pärnu Kalev SK Valge Kärkla staadionil

kl 13 Hiiumaa Kino: "Prääks prääks kluuk" Kärkla kinosaalis

kl 13.30 U14 jalgpallivõistlus FC Hiiumaa – Rakvere JK Tarvas Kärkla staadionil

kl 15 Hiiumaa Kino: "Võta või jäta" Kärkla kinosaalis

Hiiumaa toidu ja kunsti festival 2018

P, 23. sept

kl 13.30 FC Hiiumaa – Rummu Dünamo Kärkla staadionil

N, 27. sept

kl 15 Soera kivimitemajas keskonnahariduse infopäev

R, 28. sept

kl 11 Teatri etendus lastele "Meri põlvili" Kärkla kultuurikeskuses

kl 19 Kärkla kultuurikeskuse kinosaalis Janne Puusepa tragikomöödia "Minejad" pilet 7€ / 5€

L, 29. sept

kl 11-14 maastikujooks Tahkunas

P, 30. sept

kl 11.00 Tubala Anagama keraamikahju ühepäevanäitus

15.00 Hiiumaa Kino: "Prääks prääks kluuk" Kärkla kinosaalis

17.00 Hiiumaa Kino: "Võta või jäta" Kärkla kinosaalis

19.00 Hiiumaa Kino: "Viimane võrre" Kärkla kinosaalis

E, 1. oktoobril

kl 13 Kärkla kultuurikeskuses toimuval rahvusvahelise muusikapäeva kontserdil esinevad Karoliina Kreintaal (viul, vioola, laul), Merike Paberits (torupill, flööt, parmupill), Katariin Raska (torupill, saksofon, parmupill)

Kooliaasta algab pidulikult

Emmaste põhikooli, Käina kooli, Kärkla põhikooli ja Hiiumaa gümnaasiumi kooliaasta avaaktus on 1. septembril kell 10.

Hiiumaa gümnaasiumi ja Kärkla põhikooli ühine kooliaasta avaaktus toimub 1. septembril kell 10 Linnapargis, vihma korral kultuurikeskuses. Rongkäiguks kogunetakse Pritsumaja parklasse kell 9.45. Esimene klass ja abiturium kogunevad Kärkla põhikooli fuajees kell 9.30. Pärast aktust lähevad Kärkla põhikooli õpilased klassijuhatajate ja Hiiumaa gümnaasiumi koguneb gümnaasiumi terrassile direktori tervituseks.

R. Tobiase nimeline Kärkla Muusikakool alustab õppeaastaga 2. septembril kell 12

Lauka Põhikooli ja Palade põ-

hikooli aktus on 3. septembril kell 9, Suuremõisa lasteal-põhikoolis 3. septembril kl 12.

Hiiumaa gümnaasiumi mittetatsionaarses õppes algab õppetöö 4. septembril kell 8.15 Suuremõisa lossis. Avaaktus on 1. septembril kell 10 Linnapargis (vihma korral Kultuurikeskuses) koos põhikooli ja gümnaasiumiga. Pärast aktust toimub klassijuhatajatund ruumis 309.

Valideerimiskaartide kasutamise hea tava laiendamiseks üle maakonna jagab vald sel aastal tasuta valideerimiskaardid kõigile 1. klassi minejatele, keda on kogu Hiiumaal kokku ligi 90. Kui lastel pole valideerimiskaarti, siis sõitmata ei jää – bussijuht annab paberil 0-pileti. Juhime tähelepanu, et tasuta saab sõita Hansa Liinide maakonnaliinide bussidega. GoBusi kaugliinid on tasulised.

Hiiumaa vallavalitsus võtab teenistusse

IT- SPETSIALISTI

Motiveeritud sooviavaldus koos palgasooviga, elulookirjeldus ja haridust tõendava dokumendi koopia palume saata Hiiumaa vallavalitsusele digitaalselt allkirjastatuna valitsus@hiiumaa.ee hiljemalt 16. septembril.

Täiendav info: mart.saar@hiiumaa.ee

Hiiumaa toidu ja kunsti nädal 17.–23. septembril

17. septembril

Piret Eesmaa monolavastus "Ma olen paks!"

17.–23. septembril

väike akvarelli ja pastellinäitus Kõpu külamajas

17.–23. septembril

Nelja Nurga galeriis klaasinäitus "Disain ja taaskasutus" ja töötoad

18.–19. septembril

Tuuru majas koolitus „Protokoll ja etikett, rahvusvaheline suhtlus“

18.–20. septembril

väliskokkade õpitoad – rannikuala köök ja tänapäeva toitlustamise väljakutsed.

Külalisi võõrustab Hiiumaa ametikool Erasmus+ projekti Cooking@Sea raames

Aasia turismiseminar Kassari puhkekeskuses

näituse "OMA MAAILM" avamine Kärkla kultuurikeskuses, maaliateljee

õpilastööde näitus

pidulik piknik Suuremõisa lossis: kaasa enda piknikukorv või võimalik osta

buffet-pilet. Soovitav rietus: valge.

teabepäev „Kalaga sõbraks!“ Hiiumaa gümnaasiumi 12. klasside õpilastele

šampanjabaaris Kork fotonäitus. Snäkivalik kohalikust toidust

eksperimentaalselt avab ukse Idee-klaasi klaasistuudio Klass: Heltermaa mnt 6, endises Doora poes Kala ja Võrk kõrval. Klaasistuudios saab vaadata klaasistuudio toimetamist ja osaleda klaashelmeste õpitoas: leekpõletil helmeste valmistamine.

Toorõkolaadi valmistamise nädalavahetus Dagen Hausi külalistemajas

Orjakus

avatud Hiiumaa majakad

Hiidlaste suur sügislaad Keskvaljakul, õunaküpsetiste konkursi liu Ubin võitja välja kuulutamine

Sõru XIII purjeregatt Sõru sadamast

Sõruotsa sügislaad

vegantoidu töötoad Nelja Nurga galeriis

Söögikohtades näitused ja etteasted, raamatukogudes erinevad töötoad ja teemanäitused. Jälgi reklaami: www.hiiumaamaitset.ee/sundmused/hiiumaa-toidu-ja-kunsti-festival-2018

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetaja Liina Siniveer, tel 5386 7606, liina.siniveer@hiiumaa.ee
Kujundus ja küllendus Kersti Simsalu
Trükikoda Printall

Hiiumaa Teataja ilmub kord kuus. Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 20. kuupäevaks: liina.siniveer@hiiumaa.ee